

Pilsonības un migrācijas
lietu pārvalde

ZIŅOJUMS PAR MIGRĀCIJAS UN PATVĒRUMA SITUĀCIJU LATVIJĀ 2018.GADĀ

Rīga, 2019. gada aprīlis

Ar Eiropas Savienības Padomes 2008. gada 14. maija lēmumu Nr.2008/381/EK izveidots Eiropas migrācijas tīkls, kura mērķis ir pildīt Eiropas Kopienas un dalībvalstu institūciju informācijas vajadzības, sniedzot aktuālu, objektīvu, uzticamu un salīdzināmu informāciju par migrācijas un patvēruma jomu, tādā veidā atbalstot Eiropas Savienības politikas veidošanu minētajās jomās. Eiropas migrācijas tīklu izmanto arī, lai sabiedrībai nodrošinātu informāciju par šiem jautājumiem. Tīklu veido Eiropas Komisija un dalībvalstu nozīmēti kontaktpunkti. Katrs kontaktpunkts izveido valsts migrācijas tīklu.

Kontaktpunkts sagatavo izpētes darbus, kuru tēmas ir noteiktas attiecīgā gada darba programmā. Izpētes darbu tēmas ir saistītas ar trešo valstu pilsoņu migrācijas jomu.

Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Kontakti:

Čiekurkalna 1.līnija 1, k-3,

Rīga, Latvija, LV-1026

Tālrunis: +371 67219492

E-pasts: emn@pmlp.gov.lv

Tīmeklis: www.emn.lv

Darba autore:

Ilze Siliņa-Osmāne, Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkta eksperte

Recenzenti:

Sofija Barakate, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Attīstības un starptautiskās sadarbības departamenta Eiropas lietu un starptautiskās sadarbības nodaļas vadītāja vietniece

Ilze Briede, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Migrācijas nodaļas vadītāja

Līga Vijupe, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas vadītāja

Solvita Steļmaka, Valsts robežsardzes Atgriešanas un patvēruma lietu nodaļas galvenā inspektore

Projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Eiropas Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Projektu līdzfinansē Eiropas Savienības Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds

Saturs

KOPSAVILKUMS	5
IEVADS	7
1. PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS POLITIKAS IZMAIŅU PĀRSKATS	7
Vispārējās politiskās izmaiņas	7
Migrācijas un patvēruma jomas vispārējās izmaiņas	8
Diskusijas ekonomiskās imigrācijas jomā	8
Diskusijas par ANO Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju	9
3. LIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA	10
Ekonomiskā migrācija	10
Studenti un zinātnieki	13
Ģimenes atkalapvienošana	14
Informācija par likumīgas migrācijas ceļiem un apstākļiem	15
Citi likumīgās migrācijas aspekti	15
4. STARPTAUTISKĀ AIZSARDZĪBA	17
Sadarbība ar trešajām valstīm	17
Pasākumi, lai ieviestu Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu	17
Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju uzņemšana	18
Patvēruma sistēmas izaicinājumi	18
Pārceļšana un pārmitināšana	18
EMT rezultātu izmantošana	18
5. NEPIĻNGADĪGAS PERSONAS BEZ PAVADĪBAS UN CITAS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS GRUPAS	19
Nepilngadīgas personas bez pavadības, kuras meklē patvērumu	19
6. INTEGRĀCIJA	20
Integrācijas veicināšana, īstenojot sociāli ekonomisko līdzdalību	20
Integrācijas veicināšana, nodrošinot piekļuvi pilsoniskai līdzdalībai, tiesībām un pienākumiem, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi un piederību	22
Nediskriminācija	23
Integrācijas veicināšana vietējā līmenī	23
7. PILSONĪBA UN NATURALIZĀCIJA	24

8. ROBEŽKONTROLE, VĪZAS UN ŠENGENAS PĀRVALDĪBA	24
Ārējo robežu pārvaldība.....	24
Migrācijas pārvaldīšana	25
Vīzu politika.....	25
9. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN MIGRANTU KONTRABANDA.....	26
Likumīgo migrācijas ceļu ļaunprātīgas izmantošanas novēršana	27
Cīņa pret nelikumīgās migrācijas sekmēšanu un nelikumīgas uzturēšanās novēršana	28
Apmācības	29
Sadarbība ar Frontex.....	30
10. CILVĒKU TIRDZNIECĪBAS NOVĒRŠANA	30
Apmācības un izpratnes veidošana	30
Galveno dalībnieku koordinācija un sadarbība.....	31
Sadarbība ar trešajām valstīm	32
11. ATGRIEŠANA UN ATPAKAĻUZŅEMŠANA.....	32
Brīvprātīga atgriešanās	32
Galvenās nacionālās pārmaiņas izraidīšanas jomā, tostarp izbraukšanas rīkojumi, (atbalstīta) brīvprātīga atgriešanās).....	32
Sadarbības stiprināšana ar izcelsmes un tranzīta trešajām valstīm izraidīšanas un atpakaļuzņemšanas pārvaldības jomā	33
1.PIELIKUMS. ES TIESĪBU AKTU IEVIEŠANA.....	34
2.PIELIKUMS. AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS	35

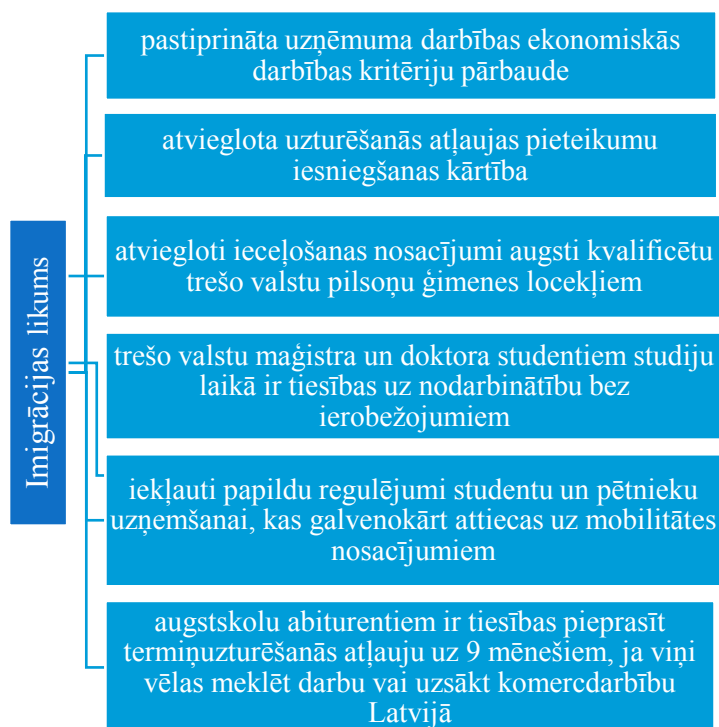
KOPSAVILKUMS

Līdzīgi kā citās ES valstīs, arī Latvijā 2018. gadā migrācijas plūsmām bija tendence palielināties. Par to liecina pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits, kas nedaudz palielinājās salīdzinājumā ar 2017. gadu, kad tika izsniegtas 6399 (2018. gadā – 8885) uzturēšanās atļaujas. Visvairāk pirmreizējās uzturēšanās atļaujas trešo valstu pilsoņiem – 3575 tika izsniegtas saistībā ar nodarbinātību, kam seko 2339 uzturēšanās atļaujas, kas izsniegtas saistībā ar izglītību, un 2271 pirmreizējās uzturēšanās atļauja tika izsniegta saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu.

Patvēruma meklētāju skaits turpināja saglabāties relatīvi zems – 2018. gadā patvēruma meklētāju skaits bija 176. Septiņas personas tika pārceltas no Itālijas.

Arī ieceļojušo nepilngadīgo personu bez pavadības skaits samazinājās – pārskata periodā Latvijā ieceļoja 11¹ nepilngadīgas personas bez pavadības, 7² no tām pieprasīja patvērumu Latvijā.

Migrācijas un patvēruma jomu Latvijā nosaka Patvēruma likums, Imigrācijas likums un ar tiem saistītie normatīvie akti. 2018. gadā tika veikti šādi grozījumi Imigrācijas likumā³:

Imigrācijas jomā tika pieņemti jauni un grozīti esošie Ministru kabineta noteikumi, kas saistīti ar profesiju sarakstu, kurā prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un uz kura pamata darbā Latvijā var uzaicināt ārzemniekus⁴. Grozījumi Uzturēšanās atļauju noteikumos⁵ atvieglo ieceļošanu trešo valstu

¹ Datu avots: Valsts robežsardze.

² Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

³ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.-[stājās spēkā 18.07.2018.]

⁴ Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”.- Latvijas Vēstnesis Nr.47, 06.03.2018.- [stājās spēkā 07.03.2018.]

⁵ Ministru Kabineta noteikumi Nr.564 “Uzturēšanās atļauju noteikumi”. Latvijas Vēstnesis, Nr.101, 29.06.2010. - [stājās spēkā 01.07.2010.]

pilsoņiem, vairs nenosakot prasību iesniegt dzīvesvietu apliecinājošus dokumentus pirms uzturēšanās atļaujas saņemšanas.

Patvēruma jomā tika grozīti esošie Ministru kabineta noteikumi⁶, kas saistīti ar patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējo kārtību.

2018. gadā valsts un nevalstiskās organizācijas īstenoja vairākus projektus migrantu integrācijai Latvijā, nodrošinot iespējas saņemt sociālā mentora atbalstu, iespējas apgūt latviešu valodu, iepazīt dzīvi Latvijā, apmeklējot integrācijas kursus un palīdzību darba meklēšanā.

2018. gadā ir pieaudzis par “zaļās” robežas nelikumīgu šķērsošanu aizturēto trešo valstu pilsoņu skaits. Līdzīgi kā iepriekšējā gadā aizturēto personu galvenās grupas veidoja Vjetnamas, Irākas, Krievijas, Bangladešas, Šrilankas, Baltkrievijas un Tunisijas pilsoņi. 2018. gadā lielākais nelegālās robežas šķērsošanas gadījumu skaits bija uz Latvijas–Krievijas robežas.

2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu pieauga ieceļošanas atteikumu skaits uz robežas, tajā skaitā trešo valstu pilsoņiem, kuri Latvijā varēja ieceļot bez vīzas – Ukrainas, Gruzijas un Moldovas, pilsoņiem. Galvenais ieceļošanas atteikuma iemesls – šo valstu pilsoņi nevarēja pamatot ieceļošanas mērķi ES.

Valsts robežsardze piedalījās desmit Frontex⁷ rīkotajās kopīgajās operācijās, kas sniedza atbalstu gan ES dalībvalstīm, gan trešajām valstīm.

2018. gadā piespiedu kārtā tika izraidītas 103 personas, bet brīvprātīgi ir atgriezušās 1214 personas. Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM) Rīgas birojs 2018. gadā 58 personām sniedza brīvprātīgās atgriešanās palīdzību.

Par cilvēku tirdzniecības organizēšanu uzsākto kriminālprocesu ietvaros aizdomās turētā statuss ir noteikts 8 personām un 1 persona ir notiesāta.

⁶ Ministru kabineta noteikumi Nr.489 “Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi”. Latvijas Vēstnesis, Nr. 143, 27.07.2016.-[stājās spēkā 28.07.2016.]

⁷ Eiropas Robežu un krasta apsardzības aģentūra.

IEVADS

Ikgadējais ziņojums par migrācijas un patvēruma situāciju Latvijā (turpmāk – Ziņojums) sniedz migrācijas politikas veidotājiem, tās īstenotājiem, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, pētniekiem un Latvijas iedzīvotājiem, kuri interesējas par procesiem migrācijas jomā valstī, visaptverošu informāciju par būtiskākajām un nozīmīgākajām īstenotajām un plānotajām izmaiņām migrācijas un patvēruma politikā Latvijā 2018. gadā un 2019. gada sākumā. Ziņojumā ietverta informācija, kas iegūta no migrācijas politikas veidotājiem, īstenotājiem, kā arī publicētajiem pētījumiem un mediju analīzes.

Ziņojums izstrādāts, pamatojoties uz Eiropas Komisijas izstrādāto un Eiropas migrācijas tīkla (turpmāk – EMT) nacionālo kontaktpunktu apstiprināto specifikāciju, kas ļauj apkopot vienotu un salīdzināmu informāciju par visām Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstīm. Sintēzes ziņojums par migrācijas un patvēruma situāciju 2018. gadā ES pieejams EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv.

Ziņojuma izstrādei nepieciešamā informācija iegūta, sūtot informācijas pieprasījumus un apkopojot atbildes no Iekšlietu ministrijas, Valsts robežsardzes, Ārlietu ministrijas, Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Veselības ministrijas, Rīgas Domes, Starptautiskās Migrācijas organizācijas Rīgas biroja un Sabiedrības integrācijas fonda. Darba izstrādē iesaistīti eksperti no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes.

Lai atspoguļotu sabiedrībā valdošos viedokļus un apskatītu politiskajā vidē notikušās diskusijas, darbā tika izmantoti dažādos ziņu un sabiedriskās politikas portālos publicētie raksti, viedokļi un vērtējumi, kā arī citu valsts institūciju mājaslapās pieejamā informācija. Visas darbā izmantotās avotu un literatūras vienības ir iekļautas izmantoto avotu un literatūras sarakstā.

Darbā izmantoti nacionālo datu sniedzēju un ES Statistikas biroja Eurostat apkopotie dati. Dati saskaņoti ar migrācijas un patvēruma jomas ekspertiem.

Visi šajā darbā lietotie termini atbilst EMT Patvēruma un migrācijas terminu vārdnīcā⁸ noteiktajām definīcijām.

1. PATVĒRUMA UN MIGRĀCIJAS POLITIKAS IZMAIŅU PĀRSKATS

Vispārējās politiskās izmaiņas

2018. gada 6. oktobrī notika vēlēšanas, kurās tika ievēlēta 13.Saeima. 2019. gada 23. janvārī jaunievēlēta Saeima apstiprināja Krišjāņa Kariņa izveidoto valdību, kurā kopīgi strādās partiju apvienība “Jaunā Vienotība”, politiskā partija “KPV LV”, Jaunā konservatīvā partija, partiju apvienība “Attīstībai/Par!”, Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”. Amatu saglabāja par integrācijas jomu atbildīgā kultūras ministre Dace Melbārde un ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Par migrācijas jomu atbildību ieguva jauns iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens.

Pieņemtā valdības deklarācija paredz saglabāt nemainīgu nostāju par migrācijas politiku kā nacionālās kompetences jautājumu. Attiecībā uz patvēruma meklētāju pārcelšanu no citām ES dalībvalstīm un pārmitināšanu no trešajām valstīm valdība atbalstīs tikai tādu pozīciju, kas pieļauj ES dalībvalstīm brīvprātīgi uzņemt patvēruma meklētājus, bet nerada pienākumu vai spiedienu to darīt. Valdības deklarācijā ir paredzēta

⁸ Pieejama www.emn.lv.

iespēja izvērtēt imigrācijas politiku darbaspēka trūkuma risināšanai. Plānots turpināt Austrumu robežjoslas izbūvi un aprīkošanu, kā arī izveidot Latvijas interesēm atbilstošu ieeļošanas sistēmu.⁹

Migrācijas un patvēruma jomas vispārējās izmaiņas

Iekšlietu ministrijas, Ārlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Labklājības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Darba devēju konfederācijas un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvji izstrādātāja “Konceptuālo ziņojumu par imigrācijas politiku”. Šajā dokumentā apskatītas visas nozīmīgās trešo valstu pilsoņu ieeļošanas jomas legālās migrācijas kontekstā (ģimenes apvienošana, darba migrācija, komercdarbība, studijas). Ziņojumā ir analizētas trešo valstu pilsoņu uzņemšanas administratīvās procedūras, un par katru jomu sniegti priekšlikumi esošās situācijas uzlabošanai, ko būtu nepieciešams iekļaut jaunā likumprojektā „Imigrācijas likums”, kas aizstātu šobrīd spēkā esošo, 2002. gada 31. oktobrī pieņemto Imigrācijas likumu. Konceptcijas izstrādātāji piedāvāja divus variantus migrācijas politikas tālākajai attīstībai.

Ar 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojumu Nr.61 tika atbalstīts "Konceptuālā ziņojuma par imigrācijas politiku"¹⁰ 1. risinājuma variants¹¹, nosakot, tā īstenošanai sagatavot Imigrācijas likumprojektu, un līdz 2019. gada 31. martam iesniegt to Ministru kabinetā¹². Ar 2019. gada 3. aprīļa Ministru kabineta rīkojumu Nr.145 iesniegšanas termiņš pagarināts līdz 2019. gada 30. decembrim.¹³

Pārskata periodā būtiskas izmaiņas ir notikušas likumīgās migrācijas jomas tiesību aktos – Imigrācijas likumā un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos, lai pārņemtu 2016/801/ES direktīvu¹⁴, kura ir saistīta ar studentu un pētnieku migrāciju.

Diskusijas ekonomiskās imigrācijas jomā

2018. gadā turpinājās diskusijas plašsaziņas līdzekļos, valdībā un Saeimā par trešo valstu pilsoņu piesaisti Latvijas darba tirgum.

Ārvalstu investoru padomes Latvijā pētījumā “Ārvalstu investīciju vides indekss 2018”, secināts, ka darbaspēka pieejamības problēma pēdējā gada laikā ir kļuvusi par vēl nozīmīgāku problēmu nekā gadu iepriekš un investori atzīst, ka šajā jomā nav panākts progress.¹⁵

Līdzīgu nostāju pauž Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītāja Baiba Fromane, uzsverot, ka arvien pieaugoša problēma ir ievērojamais darbaspēka trūkums nozarē – no katrām 10 Nodarbinātības valsts aģentūrā (turpmāk – NVA) reģistrētajām vakancēm 7 ir saistītas tieši ar būvniecības nozari. Tāpēc viņa norāda uz nepieciešamību papildināt Ministru kabineta noteikumus, kas nosaka vienkāršotākas prasības un saīsinātus termiņus atsevišķu profesiju viesstrādnieku piesaistīšanai vairākām

⁹ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.- Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.

¹⁰ 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojums Nr. 61 “Par konceptuālo ziņojumu "Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku"”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 35, 19.02.2018.- [stājās spēkā 15.02.2018.]

¹¹ 1.variants paredz: (1.) pagarināt uzturēšanās atļaujas ilgumu ģimenes locekļiem un atvieglot termiņuzturēšanas atļaujas reģistrēšanu; (2.) mazināt administratīvo slogu darba migrācijas jomā, kā arī ieviest jaunu nosacījumu uzturēšanās atļaujas anulēšanai; (3.) precizēt investora ģimenes locekļu turpmākās uzturēšanās iespējas valstī investora nāves gadījumā; (4.) ieviest jaunus nosacījumus komercreģistrā reģistrēto amatpersonu uzņemšanas jomā; (5.) atvieglot un precizēt ārvalstu studentu uzturēšanos Latvijā; (9.) kā arī uzlabot administratīvās procedūras.

¹² 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojums Nr. 61 “Par konceptuālo ziņojumu "Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku"”.- Latvijas Vēstnesis Nr. 35, 19.02.2018.-[stājās spēkā 15.02.2018.]

¹³ 2019. gada 3. aprīļa Ministru kabineta rīkojums Nr.145 “Grozījums Ministru kabineta 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojumā Nr.61 “Par konceptuālo ziņojumu “Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku”””. Latvijas Vēstnesis Nr.68, 04.04.2019. [stājās spēkā 03.04.2019.]

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieeļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.- Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

¹⁵ FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā.- Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.

vienkāršajām būvniecības profesijām, kā arī atsevišķām kvalificētu strādnieku un amatnieku profesijām.¹⁶

Tai pašā laikā Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministrijas parlamentārais sekretārs Jānis Eglīts, pauda pretēju nostāju, norādot: “*Kamēr ārzemēs vēl ir strādāt griboši tautieši, nevaram runāt par darbaspēka ievēšanu Latvijā.*”¹⁷

Diskusijas par ANO Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju

2018. gada 6. decembrī Saeimas deputāti atbalstīja rezolūciju "Par nepievienošanos ANO globālā drošas, sakārtotas un likumīgas migrācijas paktam", tādējādi aicinot valdību neatbalstīt Latvijas pievienošanos ANO dokumentam "Par Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju".

Par atbalstu rezolūcijai balsoja 43 deputāti no Nacionālās apvienības, Zaļo un Zemnieku savienības, "KPV LV", kā arī Jaunās konservatīvās partijas. Debatēs tika uzsvērts, ka Latvijai vajadzētu paturēt tiesības pašai lemt par migrāciju. Pret rezolūciju balsoja 31 parlamentārietis no "Jaunās Vienotības", apvienības "Attīstībai/Par!" un "Saskaņas", uzsverot, ka ANO dokuments nav juridiski saistošs, un pat paredz, ka katrai valstij ir tiesības izstrādāt savu migrācijas politiku.¹⁸

Domnīcas PROVIDUS vadošā pētniece Agnese Lāce norādīja: “*ANO Globālais pakts par drošu, sakārtotu un likumīgu migrāciju neparedz rīcību un mehānismus, kas būtu pretrunā ar Latvijas migrācijas politikas un integrācijas politikas pamatprincipiem, tas nerada apdraudējumu valsts suverenitātei migrācijas politikas veidošanā, taču tā neatbalstīšana var atstāt negatīvu iespaidu uz Latvijas reputāciju starptautiskajā arēnā un uz Latvijai nozīmīgu starptautisko organizāciju stabilitāti un vienotību.*”¹⁹

Līdzīgu viedokli pauda arī Valsts prezidents, Raimonds Vējonis, norādot, ka, neapstiprinot ANO migrācijas paktu, Latvija izvēlējusies būt nemoderna: “*Mums ir svarīgi piedalīties dažādu procesu risināšanā. Esot aktīvā pozīcijā, parādām to, ka Latvija ir moderna valsts un gatava dažādiem izaicinājumiem, gatava piedalīties ar priekšlikumiem. Mēs izlēmām ieņemt pasīvu pozīciju,*” teica Raimonds Vējonis.²⁰

Ārlietu ministrijas Komunikācijas direkcijas vadītājs Gints Jegermanis norādīja: “*ANO politiskā deklarācija "Par Globālo kompaktu par drošu, sakārtotu un regulētu migrāciju" nav nedz pakts, nedz līgums, bet globāla deklarācija, kas apņemas risināt visus ar migrāciju saistītos jautājumus, dokuments nav juridiski saistošs, bet tā ir politiska apņemšanās – līdzīgi kā šī gadsimta sākumā bija deklarācija par tūkstošgades mērķiem.*”²¹

Latvija 2018. gada 19. decembra ANO Ģenerālās asamblejas balsojumā par Globālo migrācijas kompaktu atturējusies, jo Saeima rezolūcijā nedeva mandātu iestāties pret to. Rezolūciju atbalstīja

¹⁶ Ir jārikojas, lai piesaistītu viesstrādniekus. - Pieejams: <http://www.db.lv/zinas/fromane-ir-jarikojas-lai-piesaistitu-viesstradniekus-482645>.

¹⁷ Kamēr ārzemēs ir strādāt griboši tautieši, nevar runāt par darbaspēka ievēšanu. - Pieejams: <http://www.la.lv/kamer-arzemes-ir-stradat-gribosi-tautiesi-nevar-runat-par-darbaspeka-ievesanu/>.

¹⁸ Saeima aicina valdību nepievienoties ANO migrācijas paktam. - Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-aicina-valdibu-nepievienoties-ano-migracijas-paktam.a302030/>.

¹⁹ ANO Migrācijas pakts - Ko tas nozīmē Latvijai. - Pieejams: <http://providus.lv/article/ano-migracijas-pakts-ko-tas-nozime-latvijai>.

²⁰ Vējonis: Noraidot pievienošanos ANO migrācijas paktam, Latvija izvēlējās būt nemoderna. - Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/vejonis-noraidot-pievienosanos-ano-migracijas-paktam-latvija-izvelejas-but-nemoderna.a303473/>.

²¹ ĀM: ANO migrācijas deklarācija nav juridiski saistoša, valstis apņemsies meklēt globālus risinājumus. - Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/am-ano-migracijas-deklaracija-nav-juridiski-saistosa-valstis-apnemsies-meklet-globalus-risinajumus.a301756/>.

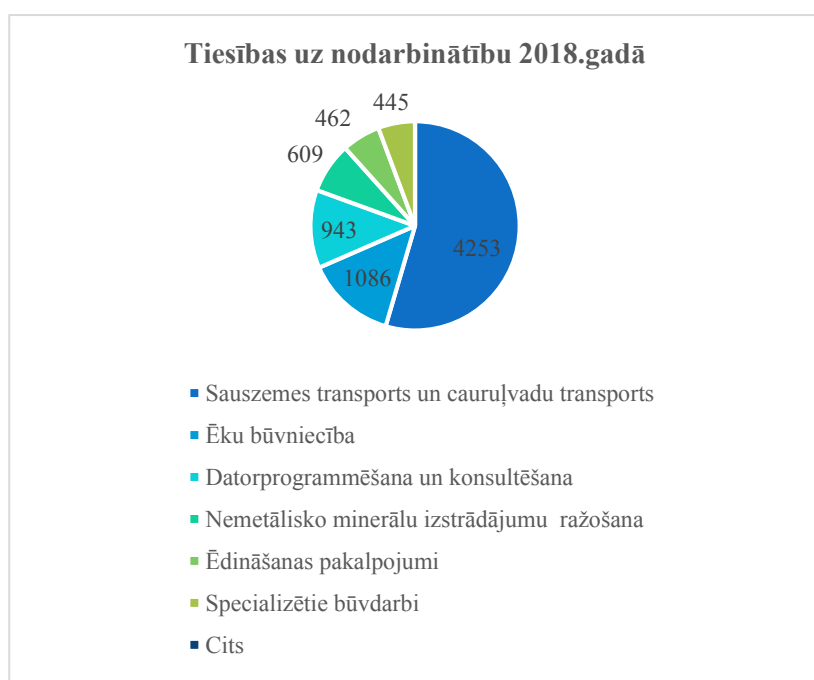
152 valstis, piecas valstis – ASV, Čehija, Izraēla, Polija un Ungārija – bija pret, 12 valstis, ieskaitot Latviju, atturējās.²²

3. LIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA

Informatīvajā telpā arvien biežāk izskan aicinājumi darbaspēka nodrošinājumu risināt ar darbinieku migrāciju no citām valstīm. Iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā sarūk un to veicina ne tikai iedzīvotāju novecošanās, bet arī strukturālas izmaiņas pieprasījumā pēc profesionālajām prasmēm un vāja darbaspēka spēja pielāgoties darba tirgus prasībām, kas veicina risinājumu meklēšanu likumīgas migrācijas procesa atvieglošanai.

Kopējais pirmreizēji izsniegto termiņuzturēšanās atļauju skaits 2018. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis – 8885 (2017. gadā – 6399).

Ekonomiskā migrācija

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas vidēja un ilgtermiņa prognozēm, paredzams pieprasījuma pieaugums pēc augstas kvalifikācijas speciālistiem zinātnes, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, komercdarbības, pārvaldes, juridisko, sociālo un kultūras lietu jomā – secināts pētījumā par darbaspēka nodrošinājumu Latvijā “Imigrācijas loma darbaspēka nodrošinājumā Latvijā”.²³

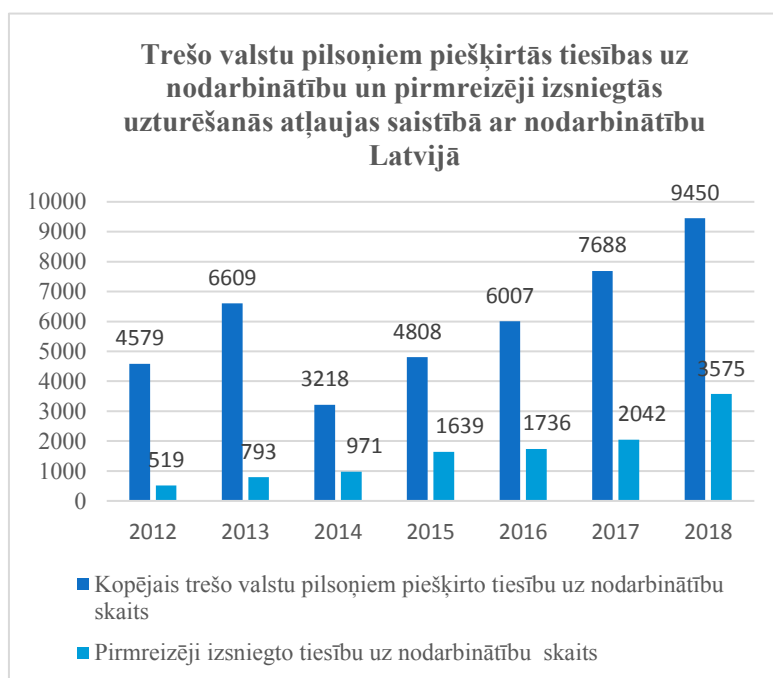
Kopējais 2018. gadā trešo valstu pilsoņiem piešķirto tiesību uz nodarbinātību (gan uz vīzas, gan termiņuzturēšanās atļaujas pamata) skaits ir pieaudzis par 48% (2017. gadā – 7688, 2018. gadā – 11359), no kuriem lielākā daļa ir nodarbināti sauszemes transporta un cauruļvadu transporta jomā (4253), ēku būvniecības jomā (1086), datorprogrammēšanas un konsultēšanas jomā (943), nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanas jomā (609), un ēdināšanas pakalpojumu jomā (462) un specializēto būvdarbu jomā (445).²⁴

²² Vēstnieks ANO: Saeima nedeva mandātu iestāties pret migrācijas kompaktu.-Pieejams: <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/vestnieks-ano-saeima-nedeva-mandatu-iestaties-pret-migracijas-kompaktu-14211207>.

²³ http://www.saeima.lv/petijumi/Imigracijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf

²⁴ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Palielinājies nodarbinātības nolūkā pirmreizēji izsniegto uzturēšanās atļauju trešo valstu pilsoņiem skaits: 2017. gadā – 2042, 2018 – 3575.

Ministru kabinets 2018. gada 20. februārī pieņēma noteikumus Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”²⁵. ES zilās kartes pieprasītājiem, kas tiks nodarbināti profesijā, kas iekļauta minētajā profesiju sarakstā, darba algai piemēro zemāku koeficientu – 1,2²⁶. Vienlaikus tiek noteikts, ka, uzaicinot darbinieku, kas nepieprasīs ES zilo karti, bet tiks nodarbināts kādā no sarakstā minētajām profesijām, NVA pieteiktajai brīvajai darba vietai ir jābūt brīvai ne mazāk par 10 darba dienām (parastais termiņš – 30 dienas). Šādi tiek atvieglotas prasības nodarbinātības tiesību iegūšanai profesijās, kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu.²⁷

2018. gada 12. jūnijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr. 331 “Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 25. jūnija noteikumos Nr. 272 "Noteikumi par sezonas rakstura darbiem””²⁸, kuros ir paplašināts nozaru saraksts, kurā var nodarbināt sezonas strādniekus.

Ministru kabinets 2018. gada 11. septembrī pieņēma noteikumus Nr.566 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi””²⁹, kas nosaka kārtību, kādā apliecina augstāko profesionālo kvalifikāciju ES zilās kartes saņemšanai, ja pretendents ir vismaz piecu gadu profesionālā pieredze līmenī, kas līdzvērtīgs augstākās izglītības kvalifikācijai attiecīgajā specialitātē vai nozarē. Līdz noteikumu pieņemšanas brīdim ES zilo karti varēja saņemt tikai tie trešo valstu pilsoņi, kas bija ieguvuši augstāko izglītību attiecīgajā nozarē/profesijā.

²⁵ Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 “Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus”. - Latvijas Vēstnesis Nr.47, 06.03.2018. - [stājās spēkā 07.03.2018.]

²⁶ Iepriekš koeficients bija 1,5.

²⁷ Ministru kabineta noteikumu projekta “Saraksts ar specialitātēm (profesijām), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var tikt uzaicināti ārzemnieki” anotācija. - Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425903>.

²⁸ Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 331 “Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 25. jūnija noteikumos Nr. 272 "Noteikumi par sezonas rakstura darbiem””. - Latvijas Vēstnesis Nr. 118, 14.06.2018. - [stājās spēkā 15.06.2018.]

²⁹ Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 566 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi””. - Latvijas Vēstnesis Nr. 182, 13.09.2018. [stājās spēkā 14.09.2018.]

2018. gada 21. jūnijā pieņemti Imigrācijas likuma grozījumi³⁰, ar kuriem tiek pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES³¹, kā arī kuros ir noteikti labvēlīgāki nodarbinātības nosacījumi Latvijā reģistrēto ārvalstu aviosabiedrību pārstāvniecību pārstāvjiem un trešo valstu pilsoņiem, kas Latvijā uzturas saskaņā ar jauniešu darba brīvdienu programmām. Grozījumi arī pastiprina uzņēmuma darbības ekonomiskās darbības kritēriju pārbaudi, lai samazinātu to gadījumu skaitu, kad atļauja saistībā ar nodarbinātību tiek noformēta, lai iegūtu uzturēšanās tiesības neefektīvi strādājošā uzņēmumā, kurš neizpilda nodokļu samaksas kritērijus.³²

Lai raksturotu vadīto migrāciju kā vienu no iespējamajiem risinājumiem darbaspēka nodrošināšanai Latvijā, tika izstrādāts pētījums par darbaspēka nodrošinājumu Latvijā “Imigrācijas loma darbaspēka nodrošinājumā Latvijā” un to ietekmējošajiem faktoriem, potenciālajiem ieguvumiem no vadītās imigrācijas, kavēkļiem vadītas imigrācijas īstenošanai Latvijā un pārskats par ar darbaspēka imigrāciju saistītajiem riskiem.³³

Attiecībā uz darbaspēka piesaistīšanu no ārvalstīm Latvijas sabiedrībā dominē divi pretēji viedokļi. Darba devēji atzīst, ka ārzemnieku piesaistīšana darba tirgum ir sensitīvs jautājums, tomēr Latvijā ir brīvas darba vietas, kuras vietējie iedzīvotāji negrib aizpildīt par piedāvāto darba samaksu.³⁴ Savukārt Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība uzskata, ka mazāk kvalificētu darbinieku piesaistīšana no citām valstīm varētu pasliktināt Latvijas darbinieku stāvokli un ir efektīvāk jāizmanto vietējo cilvēku resursi.³⁵

EMT pētījums par trešo valstu pilsoņu integrāciju Eiropas Savienības darba tirgū³⁶ lasāms EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā. Latvijas ziņojumā³⁷ ir apkopota informācija par īstenotajiem trešo valstu pilsoņu integrācijas pasākumiem, apskatīta kopējā trešo valstu pilsoņu integrācijas politika Latvijā un trešo valstu pilsoņu integrācija vietējā darba tirgū, sniegts ieskats atsevišķos integrācijas pasākumos, kurus nodrošina valsts un nevalstiskās organizācijas ar valsts un Eiropas struktūrfondu līdzfinansējumu. Tāpat ziņojumā ir apkopoti daži privātā sektora sniegtie integrācijas pasākumi, kuri ir pieejami konkrētu uzņēmumu topošajiem un esošajiem ārvalstu darbiniekiem.

³⁰ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”.- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.-[stājās spēkā 18.07.2018.]

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.

³² Šim regulējumam noteikts pārejas periods – to paredzēts piemērot no 2019. gada 2. janvāra.

³³ http://www.saeima.lv/petijumi/Imigrācijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf

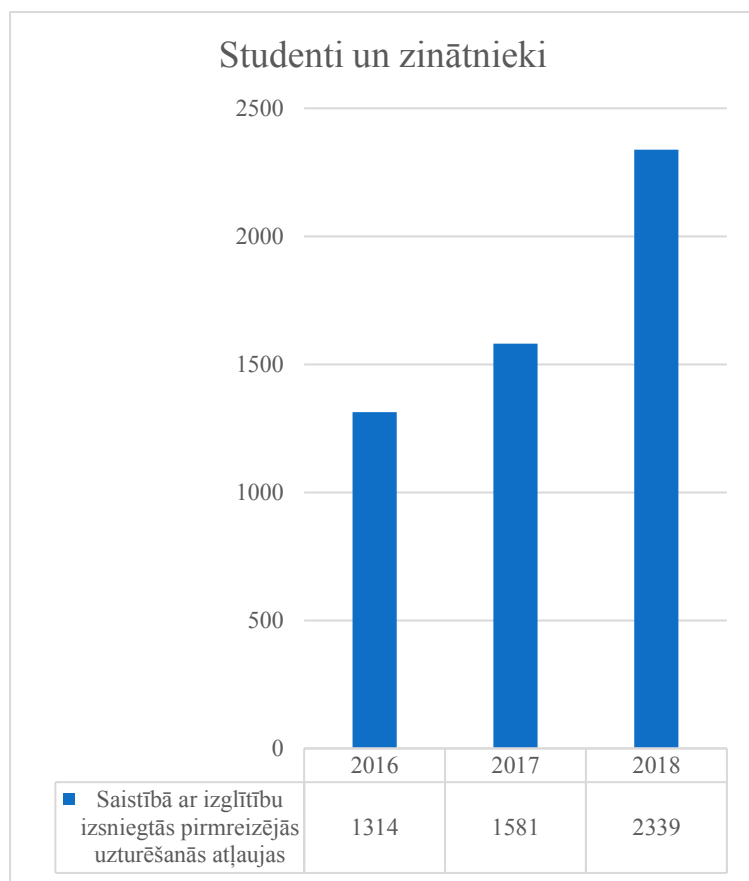
³⁴ Viesstrādnieki Latvijā: arī viesmīlības nozare cer uz atvieglotajiem ārvalstnieku nodarbināšanai. https://www.delfi.lv/business/biznesa_vidē/viesstradnieki-latvija-ari-viesmilibas-nozare-cer-uz-atvieglotajiem-arvalstnieku-nodarbinasanai.d?id=49681779

³⁵ Latvijā legāli nodarbināti jau vairāk kā 6000 ārvalstnieku. <http://www.la.lv/durvis-viesstradniekiem-puspavertas>

³⁶ Angļu val. <http://www.emn.lv/?cat=5EMT> izpētes darbs “Trešo valstu pilsoņu integrācija Eiropas Savienības darba tirgū” (angļu val.) informē par ES dalībvalstu un Norvēģijas centieniem risināt šo aktuālo izaicinājumu. Biežāk novērotie šķēršļi migrantu integrācijai darba tirgū vairumā ES valstu ir migrantu kvalifikācijas atzīšana un prasmju novērtēšana, diskriminējoša attieksme darba meklēšanas laikā un nepietiekamas valodas zināšanas. Izpētes darbā tiek izmantota arī Eurostat statistika, kurā par trešās valsts pilsoņiem tiek uzskatītas personas, kas nav Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas vai Šveices Konfederācijas pilsoņi, tajā skaitā Latvijas nepilsoņi, kas veido pamatojumu atsevišķās izpētes darba sadaļās izteiktajiem secinājumiem. Lai detalizētāk uzzinātu par trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā, aicinām iepazīties ar EMT Latvijas kontaktpunkta sagatavoto [ziņojumu](http://www.emn.lv/?cat=3).

³⁷ <http://www.emn.lv/?cat=3>

Studenti un zinātnieki

Saistībā ar izglītību 2018. gadā izsniegtas 2339 pirmreizējās uzturēšanās atļaujas (2017. gadā – 1581).

Lai transponētu Direktīvu 2016/801/ES³⁸, Imigrācijas likumā iekļāva, papildu regulējumu studentu uzņemšanai, kas galvenokārt attiecas uz mobilitātes nosacījumiem. Likumā ir noteikts, ka trešo valstu pilsoņi, kas studē citā ES dalībvalstī, var ieceļot un uzturēties Latvijā vienu gadu, nesaņemot Latvijas izsniegtu uzturēšanās atļauju, kā arī šādi studenti, tāpat kā tie, kuri saņēmuši atļauju studijām Latvijā, var tikt nodarbināti līdz 20 stundām nedēļā.

Papildus direktīvā 2016/801/ES noteiktajam Imigrācijas likums pieļauj 40 stundu nedēļā nodarbinātību maģistra un doktora programmās

studējošajiem. Visi studenti ir tiesīgi strādāt 40 stundas nedēļā studiju pārtraukuma (vasaras brīvlaika) laikā.

Pēc studiju sekmīgas beigšanas trešo valstu pilsoņiem³⁹ ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz laiku uz 9 mēnešiem, ja viņi vēlas meklēt darbu vai uzsākt komercdarbību Latvijā. Jau sākotnēji studiju atļauja tiek izsniegta uz laiku, kas par četriem mēnešiem pārsniedz studiju termiņu, lai trešo valstu pilsoņi pagūtu nokārtot visas ar diploma saņemšanu, tulkošanu un legalizēšanu veicamās formalitātes. Ja augstskolu beidzēji jau ir atraduši darbu Latvijā, viņiem ir tiesības iesniegt uzturēšanās atļaujas pieprasījumu savas likumīgās uzturēšanās laikā.

Imigrācijas likuma grozījumi paredz iespēju anulēt termiņuzturēšanās atļauju, ja students nav sasniedzis pietiekamu progresu studijās⁴⁰, ja tam par pamatu nav no trešās valsts pilsoņa neatkarīgi apstākļi.

Pārņemot direktīvu Nr.2016/801/ES, Imigrācijas likumā⁴¹ iekļāva papildu regulējumu pētnieku uzņemšanai, kas galvenokārt attiecas uz mobilitātes nosacījumiem. Likumā paredzēts, ka trešo valstu pētnieki, kam šādam nolūkam izsniegta ilgtermiņa vīza vai uzturēšanās atļauja citā ES dalībvalstī, var ieceļot un uzturēties Latvijā 180 dienas, nesaņemot Latvijas izsniegtu vīzu vai uzturēšanās atļauju, kā

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.- Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

³⁹ Maģistra un doktora studiju beidzēji.

⁴⁰ studijām vienā studiju programmā vairāk nekā par vienu gadu pārsniedzot studiju līgumā noteikto studiju laiku, ja tas nav ilgāks par trim gadiem, vai vairāk nekā par diviem gadiem pārsniedzot studiju līgumā noteikto studiju laiku, ja tas ir ilgāks par trim gadiem.

⁴¹ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

arī šādi pētnieki var strādāt kā mācību spēki Latvijas izglītības iestādēs.⁴² Imigrācijas likuma grozījumos⁴³ ir iekļauti jēdzienu “students” un “pētnieks” definīcijas.

Saeimā ir iesniegts likumprojekts grozījumiem Imigrācijas likumā, kas paredz ļaut strādāt trešo valstu studentiem pilnas slodzes darbu visā studiju laikā. Viedokļi par šo ierosinājumu starp politikas veidotājiem, īstenotājiem, uzņēmējiem un sabiedrības pārstāvjiem atšķiras. Likumprojekta iesniedzēji vēlas sakārtot ārvalstu studentu nodarbinātības jomu un mazināt ēnu ekonomiku. Nacionālistiskā partija savukārt izsaka bažas par pārējās sabiedrības interešu neievērošanu un korupcijas risku augstskolās. Latvijas Darba devēju konfederācija atbalsta plānotos grozījumus un apsveic studentu iesaistīšanos darba tirgū. Izglītības un zinātnes ministrija uzskata, ka pilnas slodzes darbs nav savienojams ar kvalitatīvām pilna laika studijām.⁴⁴

2018. gadā, Izglītības un zinātnes ministrija turpina 2017. gadā uzsākto praksi slēgt vienošanās ar Latvijas augstākās izglītības iestādēm “Vienošanās par labu praksi ārvalstu studentu piesaistē”⁴⁵. Tikai tām augstākās izglītības iestādēm, kas parakstīs vienošanos un to ievēros, turpmāk tiks nodrošinātas iespējas piedalīties par valsts budžeta līdzekļiem organizētajos izglītības eksporta veicināšanas pasākumos, tostarp ārvalstu vizītēs, kā arī izstādēs un mārketinga pasākumos un ārējo tirgu apguvē.

Parakstot vienošanos, augstskola apņemas ievērot tajā ietvertos kritērijus un principus, sekmējot labo praksi ārvalstu studentu piesaistē un studiju procesa nodrošināšanā. Tāpat augstākās izglītības iestāde ikvienā mārketinga darbībā un reklāmā ārvalstu studējošo piesaistei ievēro godprātību un ētikas principus, sniedzot tikai patiesu un skaidru informāciju. Augstskola apņemas nodrošināt, ka informācija par augstākās izglītības iestādes darbības profilu un pašvērtējumu ir pieejama ES izveidotajā augstākās izglītības iestāžu salīdzinošajā platformā “*U-Multirank*”. Vienlaikus, palielinoties ārvalstu studējošo plūsmai, Latvijas studentiem studiju process un atbalsta pakalpojumi tiek nodrošināti tādā pašā kvalitātē kā ārvalstu studējošajiem.

EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv pieejams ziņojums par “Ārvalstu studentu piesaisti un noturēšanu Latvijā”⁴⁶, kas sniedz pārskatu par šo procesu līdz 2017. gada beigām. Ziņojumā secināts, ka ārvalstu studentu skaits, kuri vēlas studēt Latvijā, arvien pieaug, un palielinās arī augstskolu kapacitāte šo pieprasījumu nodrošināt, tomēr par maz ir darīts ilgtspējīgai studiju beigušo ārvalstnieku noturēšanai Latvijā.

Ģimenes atkalapvienošana

2018. gadā ir nedaudz pieaudzis saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu trešo valstu pilsoņiem izsniegto pirmreizējās uzturēšanās atļauju skaits – 2271 (2017. gadā – 1985).

Imigrācijas likuma grozījumi⁴⁷ nosaka, ka ES zilās kartes ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju pieteikumu izskatīšanas termiņu pielīdzina pašu ES zilās kartes pieprasītāju pieteikumu izskatīšanas termiņam, to saīsinot no 30 dienām līdz 10 darbdienām.

⁴² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁴³ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”. - Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁴⁴ Vai atļaut Latvijā studējošiem ārzemniekiem strādāt pilnas slodzes darbu. Linda Balode. LV portāls <https://lvportals.lv/norises/302798-vai-atlaut-latvija-studejosiem-arzemniekiem-stradat-pilnas-slodzes-darbu-2019>

⁴⁵ Šobrīd vienošanās noslēgta aptuveni ar 15 Latvijas augstākās izglītības iestādēm.

⁴⁶ <http://www.emn.lv/?cat=3>

⁴⁷ Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”. - Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

Informācija par likumīgas migrācijas ceļiem un apstākļiem

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir sagatavojusi informatīvos materiālus par Šengenas vīzas pieteikuma iesniegšanas nosacījumiem – informācija vīzas saņemšanai; vīzai nepieciešamās kvalitātes nosacījumi sejas attēlam un pirkstu nospiedumiem; vīzas noformēšana sezonas darbiniekiem.⁴⁸ Informatīvie materiāli vīzu pieteikuma iesniedzējiem strukturēti parāda vīzas pieteikuma noformēšanas procedūru.

Lai veicinātu izpratni par likumīgās migrācijas ceļu izmantošanu, Latvijas valsts iestādes 2018. gadā pilnveidojušas informācijas pieejamību tīmekļvietnēs. Ārlietu ministrijas un Latvijas pārstāvniecību ārvalstīs mājaslapās 2018. gadā ir regulāri aktualizēta informācija par vīzu pieteikumu iesniegšanas kārtību un vīzu pieteicēji tiek klātienē nodrošināti ar informatīvajiem bukletiem par citiem jautājumiem.

Citi likumīgās migrācijas aspekti

Imigrācijas likuma grozījumos⁴⁹ iekļautas jēdzienu “brīvprātīgais” un “stažieris”, definīcijas. Kategorijas „brīvprātīgais”⁵⁰ definīcijā tiek lietots nacionālajos normatīvajos aktos līdz šim nelietots termins „kabatas nauda”, kas nozīmē to, ka organizācija, kas ir atbildīga par brīvprātīgā darba projektu, ir tiesīga brīvprātīgajam izmaksāt ne tikai finanšu līdzekļus dažādu, ar projektu saistīto, izdevumu segšanai (ceļa, apdrošināšanas, vīzas izdevumus), bet arī nelielu summu personisko tēriņu vajadzībām. Papildus direktīvā 801/2016/ES norādītajam trešo valstu pilsoņi brīvprātīgā darba nolūkā ir tiesīgi ieceļot ne tikai Eiropas Brīvprātīgo dienesta ietvaros, bet arī saistībā ar dalību jebkuras citas starptautiskas organizācijas finansētā brīvprātīgā darba programmā.

Ievērojot to, ka iepriekš spēkā esošajā Imigrācijas likumā jau lietots jēdziens “stažieris”, to attiecinot uz uzņēmuma ietvaros pārcelta darbinieka-stažiera ieceļošanas tiesiskajiem aspektiem, šis jēdziens pārsaukts par “darbinieks-stažieris”, lai nodrošinātu iespēju atšķirt abas ieceļotāju kategorijas, un to nosaukumi atbilstu ES tiesību aktos lietotajiem jēdzieniem.⁵¹

Latvija Imigrācijas likumā nav iekļāvusi nosacījumus viesaukļu (au-pairs) uzņemšanai.

Imigrācijas likuma grozījumos⁵² ir noteikta uzņēmuma darbības ekonomiskās darbības kritēriju pārbaude, ja atkārtotu uzturēšanās atļauju pieprasa, vai atļauju reģistrē uzņēmumā nodarbinātais trešās valsts pilsonis, kurš vienlaikus attiecīgajā uzņēmumā ir komercreģistrā reģistrēta amatpersona. Šāds nosacījums ieviests, lai samazinātu to gadījumu skaitu, kad atļauja saistībā ar nodarbinātību tiek noformēta tikai tādēļ, lai iegūtu uzturēšanās tiesības neefektīvi strādājošā uzņēmumā, kurš neizpilda nodokļu samaksas kritērijus⁵³. Šim regulējumam noteikts pārejas periods^{54, 55}.

2018. gada 11. septembrī pieņemtie grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.564 “Uzturēšanās atļauju noteikumi”⁵⁶ atvieglo uzturēšanās atļaujas pieteikumu iesniegšanas kārtību, vairs nenosakot prasību iesniegt dzīvesvietu apliecināšus dokumentus pirms saņemta uzturēšanās atļauja. Saskaņā ar iepriekš spēkā esošo procedūru, trešo valstu pilsoņiem, piesakoties uzturēšanās atļaujas saņemšanai,

⁴⁸ <https://www.pmlp.gov.lv/en/home/services/visas-and-invitations/>.

⁴⁹ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵⁰ Ārzemnieks, kas uz labas gribas pamata bez darba samaksas veic darbu, piedaloties Eiropas Komisijas vai starptautiskas organizācijas finansētā brīvprātīgā darba programmā, kurai nav peļņas gūšanas nolūka un kuras ietvaros tiek īstenoti sabiedrības interesēm atbilstoši mērķi. Brīvprātīgā darba programmā var uzņemt 18 līdz 30 gadus vecu personu. Šis nosacījums neattiecas uz Eiropas Komisijas finansētu brīvprātīgā darba programmu un uz personas kabatas naudu un izdevumu atlīdzību

⁵¹ Likumprojekta "Grozījumi Imigrācijas likumā" anotācija Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/182E20C6AE48BA9CC2258258002402C0?OpenDocument#b>.

⁵² Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵³ Uzņēmumam saimnieciskā gada laikā jāsamaksā nodokļi vismaz 21,350 EUR apmērā.

⁵⁴ Paredzēts piemērot pieteikumiem, kas iesniegti, sākot no 2019. gada 2. janvāra.

⁵⁵ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵⁶ Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 566 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi".- Latvijas Vēstnesis Nr. 182, 13.09.2018. [stājās spēkā 14.09.2018.]

bija jāiesniedz īres līgums vai dzīvesvietas īpašnieka rakstiska piekrišana tam, ka trešās valsts pilsonis pēc uzturēšanās atļaujas saņemšanas dzīvos attiecīgajā īpašumā. Šāds nosacījums bija jāievēro pat tad, ja trešās valsts pilsonis iesniedza dokumentus uzturēšanās atļaujai, uzturoties ārpus Latvijas. Noteikumu grozījumi šādu kārtību atceļ, paredzot, ka trešās valsts pilsonim šie dokumenti jāiesniedz tikai pēc ieceļošanas Latvijā, saņemot uzturēšanās atļauju.

Imigrācijas likuma grozījumi⁵⁷ precizē deleģējumu Ministru kabinetam dokumenta izdošanai, kas apliecina Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu, bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu un viņu apgādājamo uzturēšanās statusu Latvijā (turpmāk – apliecinājums), paredzot to, ka šāds apliecinājums var tikt izsniegts arī militārpersonām. Iepriekšējā Imigrācijas likuma redakcija neparedzēja šādu apliecinājumu izsniegt militārpersonām. Lai to nodrošinātu, 2018. gada 23. janvārī Ministru kabinets ir pieņēmis noteikumus Nr.44 "Noteikumi par apliecinājuma izsniegšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijas Republikā"⁵⁸. Jaunā kārtība nosaka institūciju, kas izsniedz apliecinājumu NATO un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un NATO un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijā, apliecinājuma formu un saturu, kā arī apliecinājuma izsniegšanas kārtību.

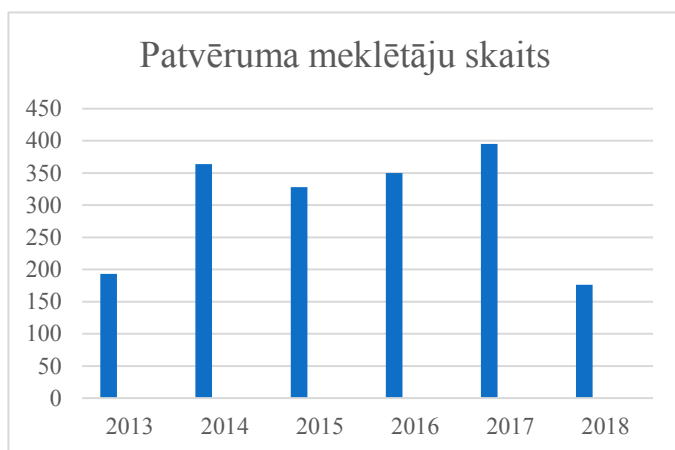
2018. gada 23. februārī UNHCR reģionālā pārstāvniecība Ziemeļeiropā sadarbībā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi organizēja ekspertu sanāksmi par bezvalstnieku identifikāciju un aizsardzību – labajām praksēm, rīcībpolitikas iespējām un izaicinājumiem. Ekspertu sanāksme sniedza kopumā 24 dalībniekiem no Islandes, Zviedrijas, Dānijas, Somijas, Lietuvas, Francijas, Ungārijas un Latvijas labu iespēju iegūt padziļinātākas zināšanas par bezvalstniecības statusa noteikšanas procedūrām.⁵⁹

⁵⁷ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

⁵⁸ Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumi Nr. 44 "Noteikumi par apliecinājuma izsniegšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijas Republikā".- Latvijas Vēstnesis Nr. 18, 25.01.2018.- [stājās spēkā 26.01.2018.]

⁵⁹ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

4. STARPTAUTISKĀ AIZSARDZĪBA

(2017.–40).⁶¹

Salīdzinot ar 2017. gadu, patvēruma meklētāju skaits 2018. gadā ir strauji samazinājies līdz **176** (2017. gadā 395) personām, kas ir visu gadu lielākais skaita kritums. No kopējā patvēruma meklētāju skaita 7 ir pārcelti no Itālijas. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, 2018. gadā ir pieaudzis patvēruma meklētāju skaits no Krievijas – 48 (2017.–27), Irākas – 18 (2017.– 3) un Azerbaidžānas – 14 (2017.–7), savukārt patvēruma meklētāju skaits ir samazinājies no Sīrijas – 5 (2017. – 179⁶⁰) un Vjetnamas – 10

Sadarbība ar trešajām valstīm

2018. gada sākumā saskaņā ar ES Apmācības (*Twinning*) projektu „Kosovas institūciju stiprināšana efektīvas migrācijas pārvaldē”⁶² apstiprināto Apmācības Līgumu Kosovā (Prištinā) notika pasākums, kura laikā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvēruma lietu nodaļas vadītāja kopā ar Nīderlandes ekspertu izstrādāja Patvēruma likumam pakārtotu tiesību aktu – Administratīvo instrukciju par patvēruma meklētāju izmitināšanas un uzņemšanas centra darbību.⁶³

Pasākumi, lai ieviestu Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu

2018. gada sākumā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde sagatavoja **Celvedi patvēruma meklētājiem Latvijā** 10 valodās^{64 65}

2018. gadā tika turpināta projekta „Informācijas centrs iebraucējiem” īstenošana, ko nodrošina biedrība „Patvērums „Drošā māja””⁶⁶. Projekta uzdevums ir nodrošināt nacionāla līmeņa koordinācijas struktūras izveidi un darbības nodrošināšanu, lai sniegtu atbalstu trešo valstu pilsoņiem, tai skaitā personām, kam piešķirta starptautiskā aizsardzība, un kas ir saņēmuši tiesības uzturēties Latvijas teritorijā. Projekta mērķis ir paaugstināt līdzdalību sabiedriskajos procesos un veicināt šo personu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, nodrošinot trešo valstu pilsoņu vajadzībām pielāgotu informāciju par tiesībām un pienākumiem visdažādākajās dzīves jomās.⁶⁷

NVA 2018. gada nogalē izveidoja divas infografikas: “Sociālās apdrošināšanas pakalpojumi nodarbinātajiem” un “Valsts veselības apdrošināšana 2019. gadā”. Abas infografikas ir sagatavotas latviešu, krievu, angļu, arābu un dari valodās. Mērķauditorija ir bēgļi un personas ar alternatīvo statusu, kā arī citi trešo valstu iebraucēji Latvijā. Infografikas 2019. gada janvārī ir ievietotas NVA

⁶⁰ Pārceltas un pārmitinātas personas.

⁶¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁶² Nr.KS 14 IB JH 04.

⁶³ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁶⁴ Arābu, dari, angļu, fārsi, franču, latviešu, puštu, krievu, tigrīņu, kurdu valodās.

⁶⁵ Guideline for asylum seekers in Latvia. - Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/BRO%C5%A0%C5%AARAS/ENG%20Patveruma%20mekletaji%20makets%20WEB.pdf>.

⁶⁶ Projekta īstenošanas periods ir no 2018. gada 2. janvāra līdz 2020. gada 30. jūnijam. Projekts tiek īstenots ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda atbalstu.

⁶⁷ Avots: Kultūras ministrija.

portālā www.nva.gov.lv, kā arī sadarbības partneru portālos <http://www.beglis.lv> un <http://www.integration.lv>.

2018. gada sākumā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde uzsāka Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda projektu “Migrācijas un patvēruma atbalstošo informācijas sistēmu un saistīto procesu pilnveidošana un attīstība”. Projekta mērķis ir attīstīt migrāciju un patvērumu atbalstošās informācijas sistēmas, lai vāktu, uzkrātu, analizētu un izplatītu datus un statistiku par personām un plūsmām, tādējādi veicinot un stiprinot sadarbību starp migrācijas un patvēruma procesā iesaistītajām institūcijām. Nākotnē projekts nodrošinās darbu ar digitalizētiem dokumentiem patvēruma procedūras ietvaros, ieskaitot apelācijas instanci.⁶⁸

Latvija 2018. gadā nodrošināja atbalstu ES dalībvalstīm, kas saskārās ar nesamērīgu spiedienu uz savām patvēruma sistēmām, nosūtot 3 ekspertus dalībai misijā uz Itāliju (Dublinas vienība un par patvēruma meklētāju reģistrācijas jautājumiem), 4 ekspertus uz Grieķiju (patvēruma meklētāju izmitināšana) un 1 ekspertu uz Bulgāriju (projektu vadība).⁶⁹

Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju uzņemšana

Lai patvēruma meklētāju izmitināšanas centrā (turpmāk – Centrs) kontrolētu patvēruma meklētāju plūsmu, nodrošinot sabiedrisko kārtību un paaugstinot drošību, tika veikta Centra videonovērošanas un piekļuves kontroles sistēmas papildināšana, kurā paredzēta papildus informācijas iekļaušana Centra piekļuves kontroles sistēmā, piemēram, patvēruma meklētāja pirkstu nospiedumu (no 12 gadu vecuma) un sejas digitālā attēla iekļaušana.⁷⁰

Vienlaikus paredzēts, ka par Centra iekšējās kārtības noteikumu pārkāpšanu patvēruma meklētājiem, kas sasnieguši 18 gadu vecumu, varēs aizliegt izmantot Centra inventāru koplietošanas telpās, kā arī šīs personas varēs pārvietot uz telpām ar zemāku ērtību līmeni.⁷¹

Patvēruma sistēmas izaicinājumi

Pieaudzis gadījumu skaits, kad patvēruma procedūras ietvaros, tiek veiktas padziļinātas pārbaudes, lai izvērtētu drošības apsvērumus.⁷²

Pārcelšana un pārmitināšana

2018. gadā uz Latviju pārcelti 7 Eritrejas pilsoņi no Itālijas (kopumā trīs gadu laikā pārceltas 34 no 186 personām).⁷³

EMT rezultātu izmantošana

2018. gadā EMT Latvijas kontaktpunkts izstrādāja nacionālo ziņojumu EMT izpētes darbam “Starptautiskās aizsardzības saņēmēju izceļošana uz izcelsmes valsti: izaicinājumi, politika un prakse”. Izpētes darba mērķis ir apkopot dalībvalstīm pieejamo informāciju, kas var norādīt uz

⁶⁸ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁶⁹ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷⁰ Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 734 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumos Nr. 489 “Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi””. - Latvijas Vēstnesis Nr. 236, 30.11.2018.- [stājās spēkā 01.12.2018.] Uzlabojumi veikti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes īstenotā projekta “Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā” ietvaros (Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds).

⁷¹ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷³ Datu avots: Valsts robežsardze.

iemesliem, kādēļ starptautiskās aizsardzības saņēmēji izceļo vai cenšas rast saikni ar izcelsmes valsti. Tāpat izpētes darba ietvaros tika analizētas iespējamās sekas attiecībā uz starptautiskās aizsardzības statusu un uzturēšanās tiesībām, ja tiek konstatēts, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēja darbības atbilst nacionālā likumdošanā noteiktiem kritērijiem statusa zaudēšanai vai atņemšanai. Papildus sabiedrības un politikas veidotāju informēšanai, apkopotā informācija tiks nodota Eiropas Patvēruma atbalsta biroja rīcībā, lai turpinātu pilnveidot Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, īpaši attiecībā uz starptautiskās aizsardzības statusa pārtraukšanu.

5. NEPIĻNGADĪGAS PERSONAS BEZ PAVADĪBAS UN CITAS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAS GRUPAS⁷⁴

2018. gadā Latvijā mazāk kā piecas⁷⁵ nepilngadīgas personas bez pavadības, kuras tika aizturētas par uzturēšanos Latvijā bez derīgiem ceļošanas dokumentiem, tika nodotas ārvalstu atbildīgajām iestādēm. ⁷⁶ nepilngadīgas personas bez pavadības pieprasīja patvērumu Latvijā. Lielākais trešo valstu nepilngadīgo personu bez pavadības skaits bija no Vjetnamas. 2018. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē tika organizētas mācības par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem, kurās piedalījās vairāk nekā 50 darbinieki, kuri ikdienā strādā ar migrācijas un patvēruma jautājumiem. Mācību laikā tika izskatīti jautājumi, kas ir saistīti ar starptautisko tiesību aktu piemērošanu, starpinstitucionālo sadarbību, procesuālo tiesību jautājumiem, un saskarsmes, tai skaitā vardarbības aspektiem, nodrošinot bērnu tiesību aizsardzību.

Nepilngadīgas personas bez pavadības, kuras meklē patvērumu

2018. gadā Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās apmācībās, kurās bija iekļauti jautājumi par nepilngadīgo bez pavadības un citu īpaši aizsargājamu personu, kas piesakās vai nepiesakās patvērumam, tiesības:

- 80 Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās apmācībās “Profilēšana, intervēšana un identifikācija”;
- divas Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās apmācībās “Bērnu tiesību aizsardzība”.⁷⁷

Valsts robežsardze sadarbībā ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju 2018. gadā ir izstrādājusi vadlīnijas “Par pārstāvības nodrošināšanu nepilngadīgiem ārzemniekiem un patvēruma meklētājiem bez pavadības un iesaistīto iestāžu sadarbību”⁷⁸. Vadlīniju mērķis ir izveidot efektīvu nepilngadīgu ārzemnieku bez pavadības aizsardzības sistēmu un attīstīt praktisko sadarbību starp iestādēm, kas veic procesuālās darbības atkarībā no situācijas, kādā ir nonācis nepilngadīgais ārzemnieks (patvēruma meklētājs, izraidāmais ārzemnieks, ārzemnieks, kura izraidīšana ir atlikta) un iestādēm, kas pārstāv nepilngadīgā ārzemnieka bez pavadības intereses un tiesības, pārstāvot viņus personiskajās un mantiskajās attiecībās (aizbildnis vai likumiskais pārstāvis).⁷⁹

⁷⁴ “Īpaši aizsargājamas grupas” ietver nepilngadīgas personas bez pavadības, mazgadīgos cilvēku tirdzniecības upurus, invalīdus, vecāka gadagājuma cilvēkus, grūtnieces, vientuļos vecākus ar nepilngadīgiem bērniem, personas ar garīgās veselības problēmām un personas, kuras ir pakļautas spīdzināšanai, izvarošanai vai ar citām nopietnām psiholoģiskām, fiziskām vai seksuālas vardarbības formām, pamatojoties uz “Īpaši aizsargājamas grupas” definīciju ierosinātajā direktīvas pārstrādātajā redakcijā, ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai (“Uzņemšanas direktīva”).

⁷⁵ Datu avots: Valsts robežsardze.

⁷⁶ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

⁷⁷ Avots: Valsts robežsardze.

⁷⁸ Vadlīnijas “Par pārstāvības nodrošināšanu nepilngadīgiem ārzemniekiem un patvēruma meklētājiem bez pavadības un iesaistīto iestāžu sadarbību”.-Pieejams: http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi_/?doc=5339&page=.

⁷⁹ Avots: Labklājības ministrija, Valsts robežsardze.

2018. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde Projekta "Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā" ietvaros Centra telpās nodrošināja bērnu pieskatīšanu.⁸⁰

6. INTEGRĀCIJA

Integrācijas politika Latvijā ir Kultūras ministrijas pārziņā. Iesaistītas šīs politikas īstenošanā ir arī Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Ārlietu ministrija, Labklājības ministrija, Valsts un reģionālās attīstības ministrija, Iekšlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Sabiedrības integrācijas fonds un nevalstiskās organizācijas.

2018. gadā ir apstiprināts Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāns 2019.–2020. gadam.⁸¹ Šajā dokumentā kā jauna mērķa grupa ir izvirzītas personas, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, kā arī bēgļi un alternatīvo statusu ieguvušas personas.

Integrācijas veicināšana, īstenojot sociāli ekonomisko līdzdalību

2018. gadā trešo valstu pilsoņu sociāli ekonomiskās līdzdalības veicināšanai tika īstenoti pasākumi viņu sociālo prasmju attīstībai, latviešu valodas apguvei un nodarbinātības uzsākšanai.

Trešo valstu pilsoņi informāciju par savām tiesībām un pienākumiem var saņemt "Informācijas centrā iebraucējiem".⁸² 2018. gadā projekta ietvaros palīdzība sniegta 898 personām.⁸³ Informācijas centrā kā brīvprātīgie strādā arī trešo valstu pilsoņi.

Lai veicinātu jauniebraucēju iepazīšanos ar Latviju, izstrādāta lietojumprogramma par dzīvi Latvijā "Pirmie soļi Latvijā". Lietotne latviešu, angļu, franču, dari un arābu valodās ir pieejama bezmaksas *Google Play* un *App Store* veikalos.⁸⁴

Interneta vietnē www.integration.lv publicēta informācija, kas attiecas uz trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā un pakalpojumiem, kas pieejami trešo valstu pilsoņiem, aktuālā informācija par integrācijas pasākumiem, ko īsteno valsts un nevalstiskās organizācijas, informatīvie materiāli un resursi, kas domāti trešo valstu pilsoņiem.⁸⁵

Patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu ir iespējas izmantot sociālo mentoru atbalstu daudzveidīgu sadzīves jautājumu risināšanā, piemēram, palīdzība dokumentu kārtošanā, pavadības nodrošināšanā uz dažādām iestādēm, palīdzības saņemšanas vietām, konsultācijām. 2018. gadā sociālā mentora pakalpojumu nodrošināja biedrība "Patvērums "Drošā māja"", Sabiedrības integrācijas fonds un biedrība "Latvijas Sarkanais Krusts". 2018. gada laikā sociālā darbinieka un sociālā mentora pakalpojumus saņēma **128 patvēruma meklētāji, bēgļi un personas ar alternatīvo statusu**⁸⁶.

⁸⁰ Projekta "Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā" ietvaros veiktie pasākumi.- Pieejams: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/ads/projekts_%C4%81r%C4%93j%C4%81%20publ.jpg.

⁸¹ Ministru kabineta rīkojums Nr.345 "Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānu 2019.-2020. gadam". Latvijas Vēstnesis, 143(6229), 20.07.2018.

⁸² 2018. gadā turpināta projekta „Informācijas centrs iebraucējiem” īstenošana, ko nodrošina biedrība „Patvērums „Drošā māja””.

⁸³ Avots: Kultūras ministrija.

⁸⁴ <http://www.patverums-dm.lv/lv/veikts-izvertejums-par-sniegtajiem-atbalsta-pasakumiem-starptautiskas-aizsardzibas-personam--infografika/943>.

⁸⁵ Vietni administrē biedrība "Patvērums "Drošā māja"" projekta "Informācijas centrs iebraucējiem" ietvaros. Projekts tiek īstenots ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda atbalstu. Avots: Kultūras ministrija.

⁸⁶ Avots: Sabiedrības integrācijas fonds.

Integrācijas kursus trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi uzturas Latvijas teritorijā, organizē biedrības vairākās lielākajās Latvijas pilsētās.⁸⁷

Domnīca PROVIDUS 2018. gada pavasarī ir apkopojusi informāciju par Latvijā šobrīd pieejamajiem sociālā integrācijas atbalsta pakalpojumiem⁸⁸. Apkopojums ir veidots kā daļa no projekta RACCOMBAT⁸⁹, kura mērķis ir ieviest tiesiskuma elementus citu valstu pilsoņu sociālo prasmju apguvē, veicināt integrācijas jautājumu iekļaušanu atbilstošo politiku veidošanā, kā arī iepazīstināt sabiedrību ar labo praksi sociālo prasmju apguvē.⁹⁰ Apkopojuma autori atzīst, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēju sociālās integrācijas pasākumi kopš 2015. gada ir kļuvuši sistemātiskāki un plašāki, savukārt trešo valstu pilsoņu integrācijas aktivitātes joprojām ir neregulāras un ieviestas tikai projektu veidā.

Patvēruma meklētāju, bēgļu un personu ar alternatīvo statusu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā un vidē aprūrina latviešu valodas zināšanu trūkums. Lai atbalstītu jauniebraucējus latviešu valodas apguvē, Latviešu valodas aģentūra 2018. gada vidū organizēja 8 stundu tālākizglītības kursus brīvprātīgajiem palīgiem un mentoriem.⁹¹ Tika turpināta arī citu projektu īstenošana, kuru ietvaros trešo valstu pilsoņi var apgūt latviešu valodu.⁹²

Ārvalstu studentiem tika izstrādāts latviešu valodas apguves mācību materiāls, kas ir noderīgs papildu mācību līdzeklis ikvienam, kas apgūst latviešu valodu Latvijā vai ārvalstīs, mācoties kopā ar skolotāju vai individuāli.⁹³ Bēgļiem un patvēruma meklētājiem ir pieejams digitāls mācību līdzeklis „Mācāties latviešu valodu” dažādām vecuma grupām, kurš sastāv no daudzveidīgiem uzdevumiem dažādos mācību priekšmetos.⁹⁴

NVA īsteno vairākus pasākumus nodarbinātības veicināšanai:

- tiek piedāvāts jauns pakalpojums – latviešu valodas mentors nodarbinātajiem bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, kas fokusējas uz adaptāciju darba vidē un profesionālās leksikas attīstību. Valodas mentora pakalpojumus gada laikā saņēma 7 personas, no tām latviešu valodas kursu pabeidza 5 personas⁹⁵;
- NVA mājaslapā ir publicēts e-buklets patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu “Pirmie soļi ceļā uz darbu” latviešu, angļu, krievu, arābu un tigriņu

⁸⁷ Biedrība „Inovāciju atbalsta centrs” īsteno projektu “MĒS – Latvijā”. Projekta mērķis ir nodrošināt integrācijas kursus Rīgas un Latgales reģionā mērķa grupai – 360 trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas Latvijas teritorijā. Biedrība „Sadarbības platforma īsteno projektu „Integrācijas ABC - 2017”. Projekta mērķis ir ieviest imigrantiem paredzētu kvalitatīvu integrācijas kursa programmu, noorganizēt interaktīvus, izglītojošus un savstarpēju izpratni veicinošus pasākumus imigrantu un uzņemošās sabiedrības pārstāvjiem integrācijas procesu un starpkultūru dialoga uzlabošanā, veicinot efektīvu imigrantu iekļaušanos sabiedrībā. Daugavpils Universitātes Mūzizglītības, kultūras un zinātnes komunikācijas biedrība „Intelekta parks” īsteno projektu „Esi sveicināta, simtgades Latvija”. Projekta mērķis ir nodrošināt integrācijas atbalsta aktivitātes Latvijā. Biedrības „Patvērums” īsteno projektu „Drošā māja” organizētos Integrācijas mācību kursu par Latviju pērn ir noklausījušās sešas grupas - 90 personas. Projekta “Atbalsta pasākumi starptautiskās aizsardzības personām II” ietvaros biedrība „Patvērums” Drošā māja” īsteno atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt mērķa grupai integrācijas kursus. Integrācijas kursā starptautiskās aizsardzības personas tiek iepazīstinātas ar Latvijas sociālekonomisko un kultūrvidi, lai veiksmīgāk adaptētos jaunajos apstākļos un iekļautos sabiedrībā. 2018. gadā integrācijas mācību kursu apguva 77 personas.

⁸⁸ Ar apkopojuma tekstu var iepazīties šeit: http://providus.lv/article_files/3453/original/Mapping_Social_Orientation_LV_LATVISKI_26.03..pdf?1522063966.

⁸⁹ <http://providus.lv/article/racombat-rasisma-un-ksenofobijas-noversana-un-apkarosana-attistot-citu-valstu-pilsonu-socialas-prasmes>.

⁹⁰ Pētnieciskais apkopojums: Jauniebraucēju sociālās integrācijas atbalsta aktivitātes Latvijā. - Pieejams: <http://providus.lv/article/petnieciskais-apkopojums-jauniebrauceju-socialas-integracijas-atbalsta-aktivitates-latvija>.

⁹¹ Latviešu valodas nodarbības jauniebraucēju mentoriem. - Pieejams: <https://valoda.lv/latviesu-valodas-nodarbibas-jauniebrauceju-mentoriem/>

⁹² Turpināta projekta “Atbalsta pasākumi starptautiskās aizsardzības personām II” īstenošana, ko veic biedrība „Patvērums” Drošā māja”. Atbalsta pasākumu mērķis ir nodrošināt mērķa grupai latviešu valodas pamata frāžu apguvi. 2018. gadā latviešu valodas mācību kursu apguva 71 persona. Biedrības “Izglītības attīstības centrs” projekts „Dzīvoju Latvijā - mācos latviešu valodu” (PMIF), Latviešu valodas aģentūras projekts „Latviešu valodas apguve, lai sekmētu trešo valstu pilsoņu iekļaušanos darba tirgū”, Daugavpils Universitātes projekts „Latviešu valodas kursi trešo valstu pilsoņiem „LATVIJA - MANAS MĀJAS”, Rīgas domes projektu konkursa „Latviešu valodas apguves kursu organizēšana un īstenošana Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros īsteno tie projekti.

⁹³ Latviešu valodas aģentūra. Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums. 2. daļa. - Pieejams: <https://valoda.lv/lasisanas-tekstu-un-uzdevumu-krajums-2-dala/>.

⁹⁴ Digitāls mācību materiāls bēgļiem un patvēruma meklētājiem „Mācāties latviešu valodu”. - Pieejams: <http://maciummacies.valoda.lv/>.

⁹⁵ Avots: Labklājības ministrija.

valodās.⁹⁶ Buklets sniedz informāciju par NVA pakalpojumiem, kā arī par nodarbinātības, mājokļa un sociālā atbalsta jautājumiem;

- izveidota sadarbība ar 47 jauniem darba devējiem, kuri ir gatavi nodarbināt bēgļus un personas ar alternatīvo statusu. 2018. gada laikā darbā iekārtotas 27 personas, no tām 2018. gada beigās darba attiecībās bija 22 personas. Vairākas personas gada laikā darbā iekārtotas atkārtoti.

Eiropas Sociālā fonda projekta "Dažādības veicināšana" ietvaros Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Radošo industriju inkubatora pārstāvji⁹⁷ un Latvijas uzņēmumi⁹⁸ konsultē bēgļus par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā.

Domnīca PROVIDUS izstrādāja rokasgrāmatu par integrāciju darba vietā. Rokasgrāmatā ir apkopoti jauniebraucējiem un darba devējiem noderīgi informācijas resursi par jau šobrīd pieejamajiem integrācijas atbalsta pasākumiem. Tā ir veidota ar mērķi apkopot labo praksi iekļaujošas darba vides veidošanā un integrācijas atbalsta nodrošināšanā, kā arī sniegt ieteikumus valsts politikas veidotājiem un Rīgas pašvaldībai par to, kā labāk un efektīvāk atbalstīt jauniebraucēju iekļaušanos Latvijā.^{99,100}

Integrācijas veicināšana, nodrošinot piekļuvi pilsoniskai līdzdalībai, tiesībām un pienākumiem, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi un piederību

Kultūras ministrija, meklējot risinājums trešo valstu pilsoņu pilsoniskās līdzdalības veicināšanas iespējām, organizēja:

- Dizaina domāšanas darbnīcas ar mērķi apzināt pieredzi, noskaidrot izaicinājumus un piedāvāt risinājumus veiksmīgākai trešo valstu pilsoņu un starptautisko aizsardzību ieguvušo personu iekļaušanai sabiedrībā, noskaidrot pieredzētos izaicinājumus un piedāvāt risinājumus latviešu valodas apguves procesa uzlabošanai. Dizaina domāšanas darbnīcās gūtie secinājumi tiks izmantoti integrācijas politikas plānošanai un pilnveidei.¹⁰¹
- Sadarbībā ar Britu Padomi Latvijā tika organizēts Integrācijas hakatons jeb Integrācijas ideju laboratorija. Pasākuma mērķis bija rast jaunus, inovatīvus un ilgtspējīgus projektus, pakalpojumus vai produktus, kas palīdzētu veicināt iecietību, veicināt savstarpējo uzticēšanos un sadarbību, sniegt atbalstu latviešu valodas apguvei nepilsoņiem un jauniebraucējiem – trešo valstu pilsoņiem, tai skaitā starptautisko aizsardzību ieguvušām personām. Integrācijas ideju laboratorijā tika izvirzītas 13 idejas, no kurām piecu ideju autori spēja pārliecināt par savu vīziju sabiedrības saliedēšanas sekmēšanai un izveidot komandu tālākai attīstīšanai: žūrijas komisija nolēma piešķirt 10 000 EUR projekta „Mobilās aplikācijas *COoperly* izveide” īstenošanai, un 5000 EUR piešķirt visām komandām proporcionāli, mentoru piesaistei projektu kvalitātes uzlabošanai un papildu iespējamā alternatīvā finansējuma piesaistīšanai.¹⁰²

⁹⁶ Saite uz bukletu ir pieejama šeit: <https://begluintegracija.nva.gov.lv/>.

⁹⁷ LIAA Radošo industriju inkubatorā bēgļus no Afganistānas konsultē par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā.- Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10555%3ALIAA-Radoso-industriju-inkubatora-beglus-no-Afganistanas-konsulte-par-uznemejdarbibas-iespejam-Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

⁹⁸ Bēgli no Sirijas iepazīstas ar Latvijas uzņēmumu darbību.- Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10554%3ATris-begli-no-Sirijas-iepazistas-ar-Latvijas-uznemumu-darbibu&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

⁹⁹ Rokasgrāmatā ir apkopoti jauniebraucējiem un darba devējiem noderīgi informācijas resursi par jau šobrīd pieejamajiem integrācijas atbalsta pasākumiem.

¹⁰⁰ Rokasgrāmatā: integrācija darba vietā, 27.10.2018.- Pieejams: <http://providus.lv/article/rokasgramata-integracija-darba-vieta>.

¹⁰¹ Avots: Kultūras ministrija.

¹⁰² Avots: Kultūras ministrija.

Bēgļi un personas ar alternatīvo statusu sastopas ar grūtībām, uzsākot patstāvīgo dzīvi Latvijā, īpaši sarežģīta ir savas dzīvesvietas atrašana. 2018. gadā tika nodrošināts mājoklis trijām ģimenēm, kurām piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss.

Nediskriminācija

Sabiedrības attieksme pret trešo valstu pilsoņu ieceļošanu liecina par viedokļu polarizāciju.

Lai veicinātu dialogu ar Latvijas sabiedrību par nediskriminācijas principiem un sekmētu toleranci starp dažādām diskriminācijas riskam pakļauto personu grupām ilgtermiņā, Sabiedrības integrācijas fonds ir uzsācis piecu gadu informatīvo kampaņu “Atvērtība ir vērtība”. Tās mērķis ir veicināt atvērtību, dažādību un uzrunāt gan diskriminācijai pakļautās cilvēku grupas, gan darba devējus, jauniešus un Latvijas sabiedrību kopumā. 2018. gadā kampaņas fokusā ir patvēruma meklētāji un personas ar bēgļa vai alternatīvo statusu, kam bija velītas aktivitātes visa gada garumā. Kampaņas ietvaros tika rīkotas tematiskās dienas, apmācības un labās prakses pēcpusdienas, aktivitātes darba devēju auditorijai, debates jauniešiem un studentiem, kā arī organizētas aktivitātes pilsētu svētkos un festivālos.¹⁰³

Biedrība “Gribu palīdzēt bēgļiem” īstenoja projektu “Bēgļu korpēs”, kura ietvaros tika īstenotas 10 interaktīvi izglītojošas nodarbības jauniešiem izglītības iestādēs Rīgā. Nodarbības iekļāva simulācijas spēli par apstākļiem, kādos nonāk indivīds, pametot dzimteni, šķērsojot valstu robežas un piešķirot savai dzīvei jaunu jēgu svešā vietā.¹⁰⁴

Ar mērķi veicināt migrācijas jautājumu iekļaušanu vidusskolu programmu mācību stundās, kā arī lai paplašinātu izpratni par migrācijas procesiem un to nozīmību Latvijas sabiedrībā, Domnīca PROVIDUS izveidoja virkni materiālu, kuru izstrādē tika izmantoti nevalstiskās organizācijas “Migration Matters” video.¹⁰⁵

Lai veidotu sabiedrības izpratni un veicinātu konstruktīvu dialogu starp dažādām sabiedrības grupām, nodrošinot masu informācijas līdzekļu profesionālās kvalitātes un satura daudzveidības uzlabošanu trešo valstu pilsoņu un ar migrāciju saistīto notikumu, problēmu un procesu atspoguļojumā, žurnālistiem tika organizēts semināru cikls un diskusija “Redakcionālās darbības vadlīnijas un ētikas kodekss”.¹⁰⁶ Īstenots dialogu cikls par migrācijas un trešo valstu pilsoņu atspoguļojumu medijos un apmācības žurnālistiem par masu mediju iesaisti trešo valstu pilsoņu integrēšanā. Mācībās piedalījās 26 mediju pārstāvji.¹⁰⁷

Integrācijas veicināšana vietējā līmenī

Sadarbības platformas stratēģijas un integrācijas pasākumu programmas īstenošanai projekta “Informācijas centrs iebraucējiem” ietvaros 2018. gada janvārī ir izveidota **Starpsektorālā Dialoga platforma**. Tajā ir iesaistījušies valsts iestāžu, pašvaldību, nevalstisko organizāciju un privātu

¹⁰³ Atvērtība ir vērtība. Ziņas 2018. gada jūnijs.- Pieejams: http://www.sif.gov.lv/images/files/ESF/ESF-integracija/Sabiedrības_informesana/Atvertiba_vertiba_newsletter_06-2018.pdf

¹⁰⁴ Projekts tiek līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros. Avots: <https://www.facebook.com/esbijubeglukurpes/>

¹⁰⁵ Sagatavoti izziņas materiāli diskusijas veicināšanai par migrāciju.- Pieejams:

<http://providus.lv/article/sagatavoti-izzinas-materiali-diskusijas-veicinasanai-par-migraciju>.

¹⁰⁶ Avots: Kultūras ministrija un <https://www.rsu.lv/projekts/atbildigas-daudzveidigas-un-kvalitativas-zurnalistikas-attistiba-latvijas-nacionalajos-un-regionalajos-masu-medijos>, ko īsteno Rīgas Stradiņa universitāte.

¹⁰⁷ Projekts „Masu mediju iesaiste trešo valstu pilsoņu integrēšanā Latvijā”, ko īsteno Vidzemes Augstskola.

institūciju pārstāvji, kas jau ir iesaistīti trešo valstu pilsoņu integrācijas procesā vai ir pauduši vēlmi iesaistīties atbalsta sniegšanā iebraucējiem. Platformas tikšanās notiek vismaz reizi mēnesī.¹⁰⁸

Rīgas pilsētas pašvaldībā ES URBACT III (2013–2020) programmas ietvaros tika realizēts projekts “Uzņemošās pilsētas” (*Arrival Cities*). Projekta mērķis bija apzināt situāciju migrācijas un integrācijas jomā projekta partneru dalībvalstīs un sagatavot vietējo rīcības plānu jauniebraucēju iekļaušanai sabiedrībā sadarbībā ar valsts, pašvaldības un nevalstiskajām organizācijām partnervalstīs. Projekta gaitā tika īstenotas 4 galvenās aktivitātes:

- Esošās situācijas izpēte migrācijas jomā katrā projekta partnervalstī;
- Vietējās atbalsta grupas izveide jauniebraucēju iekļaušanai (valsts, pašvaldību un NVO pārstāvji);
- 5 starptautiski darba semināri (Drēzdenē, Valdemarnā, Vantā, Salonikos un Oldenburgā);
- Rīcības plāna izstrāde jauniebraucēju iekļaušanai Rīgā.¹⁰⁹

7. PILSONĪBA UN NATURALIZĀCIJA

2018. gadā nedaudz palielinājās Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā uzņemto personu skaits – 930, (2017.– 915).¹¹⁰ Līdzīgi kā 2017. gadā lielāko pilsonību ieguvušo personu īpatsvaru veido Latvijas nepilsoņi – 89 %. Salīdzinājumā ar 2017. gadu (102) 2018. gadā trešo valstu pilsoņu skaits, kas naturalizācijas kārtībā saņēma Latvijas pilsonību, ir nedaudz samazinājies – 99.¹¹¹

Intereses veicināšanai par Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā tiek organizētas informatīvās dienas, kas galvenokārt tiek rīkotas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajās nodaļās, dažkārt arī izbraukumos. Informatīvo dienu ietvaros interesentiem tiek sniegta informācija par Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā, kā arī personai ir dota iespēja pārbaudīt savas zināšanas izmēģinājuma naturalizācijas eksāmenā.

Lai veicinātu Latvijas pilsonības iegūšanu Latvijā dzimušiem nepilsoņiem, kuru vecāki ir nepilsoņi vai bezvalstnieki, 2018. gadā tika uzsākta informācijas kampaņa, kuras ietvaros Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde informēja Latvijā dzīvojošo nepilsoņu un bezvalstnieku bērnu vecākus par iespēju reģistrēt bērnam Latvijas pilsonību. Visa gada ietvaros tika informētas 1421 ģimenes.¹¹²

8. ROBEŽKONTROLE, VĪZAS UN ŠENGENAS PĀRVALDĪBA

Ārējo robežu pārvaldība

2018. gadā ārējās robežas kontrolē un uzraudzībā notiek valsts robežas joslas iekārtošanas pasākumi gan uz Latvijas Republikas–Krievijas Federācijas valsts robežas iekārtota valsts robežas josla 187 km garumā, veikta žoga uzstādīšana 93 km garumā un izveidota pēdu kontroles josla 165 km garumā,

¹⁰⁸ Starpsektorālā Dialoga platforma.- Pieejams: <http://www.integration.lv/lv/starpssektorala-dialoga-platforma>.

¹⁰⁹ Avots: Rīgas Dome.

¹¹⁰ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹¹¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹¹² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

gan uz Latvijas Republikas–Baltkrievijas Republikas valsts robežas¹¹³ uzsākti valsts robežas joslas iekārtošanas pasākumi.

Starp Valsts robežsardzi un Zemessardzi noslēgta starpresoru vienošanās par zemessargu iesaisti valsts robežas pārkāpēju meklēšanā un aizturēšanā.¹¹⁴

Līdz ar pieaugošo Latvijas ārējās robežas šķērsojošo pasažieru skaitu efektīvākai robežpārbaudes nodrošināšanai Starptautiskās lidostas „Rīga” I kategorijas robežkontroles punktā tika iesaistīts papildus personāls, kā arī tika palielināts amata vietu skaits.

Valsts robežsardzes teritoriālo pārvalžu amatpersonām (145), Ārlietu ministrijas (36) un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes amatpersonām (17) Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde organizēja apmācības par Nacionālās vīzu informācijas sistēmas praktisku lietošanu un citiem būtiskiem ar vīzu apstrādes procedūru saistītiem jautājumiem.¹¹⁵

No 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 31. decembrim tiek īstenots Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kopīgais projekts "Baltijas valstu informācijas apmaiņas mehānisma attīstība", kurš tiek īstenots ES Iekšējā drošības fonda 2014.–2020. gadam ietvaros. 2018. gadā ir notikušas vairākas sanāksmes, kurās ir pārrunāta projekta ieviešanas gaita un pārrunāti tehniskie risinājumi.¹¹⁶

Migrācijas pārvaldīšana

Saskaņā ar Eiropas Komisijas lēmumu Nr.SG–Grefe (2018) D/19370 norādīto laika posmu – no 2018. gada 24. oktobra līdz 2019. gada 7. aprīlim – lidostā “Rīga” tiek veiktas mērķtiecīgas pārbaudes, gadījumos, kad sistemātiskās pārbaudes veikšanai tiek konstatēta nesamērīga ietekme uz satiksmes plūsmu. Turklāt arī sauszemes robežkontroles punktos ar lielāku satiksmes intensitāti tiek veikta sistemātisko pārbaudu piemērošanas pārtraukšana ES, Eiropas Ekonomiskās zonas, Šveices Konfederācijas pilsoņiem piemērošanas pārtraukšana, ar pāriešanu uz mērķtiecīgo pārbaudi.¹¹⁷

Ir ieviests SIS II AFIS¹¹⁸, tai skaitā meklēšanas funkcionalitāte un ir izveidota saikne ar Latvijas Biometrijas datu apstrādes sistēmu, kas ļauj tiešsaistes režīmā pielasīt pirkstu nospiedumu failus trauksmes paziņojumam. Šī funkcionalitāte ir pieejama tīkla pakalpes (web–servisa) veidā arī citām Latvijas iestādēm.¹¹⁹

Vīzu politika

2018. gadā kopējais izsniegto vīzu skaits ir samazinājies, sasniedzot 164 771 (2017. gadā – 168 729), taču ir palielinājies izsniegto ilgtermiņa vīzu skaits. No izsniegtajām vīzām 158 601 – Šengenas vīzas, 6156 – ilgtermiņa (D) vīzas.¹²⁰

Kopējais izsniegto vīzu skaits pēc to veida, 2016–2017.¹²¹

	2017	2018
--	------	------

¹¹³ 2018. gadā atklātā konkursa „Valsts robežas joslas gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas robežu ierīkošana, noslēdzot vispārīgo vienošanos uz četriem gadiem” ietvaros noslēgts līgums ar komersantu par valsts robežas joslas iekārtošanu uz Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežas.

¹¹⁴ Avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁵ Avots: Valsts robežsardze, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹¹⁶ 2018.05.29 Baltijas valstu robežapsardzības iestāžu pārstāvji tiekas kopīgā projekta atklāšanas sanāksmē. - Pieejams: <http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2018-5&rel=5605>.

¹¹⁷ Avots: Valsts robežsardze.

¹¹⁸ Automated Fingerprint Identification System.

¹¹⁹ Avots: IeM Informācijas centrs.

¹²⁰ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹²¹ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Šengenas vīzas	164 175	158 601
Ilgtermiņa (D) vīzas	4554	6156
Pavisam	168 729	164 771

2018. gadā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde turpināja projekta IDF „Nacionālās vīzu informācijas sistēmas (NVIS) lietošana un attīstīšana (1.posms) ” ieviešanu. Projekta ietvaros tiek veikti pasākumi, lai uzlabotu vīzu apstrādes procesā izmantoto informācijas tehnoloģiju darbības kvalitāti, lai NVIS lietotājiem nodrošinātu atbilstošu darba vidi un sniegtu nepieciešamās konsultācijas un apmācības par NVIS lietošanas jautājumiem.¹²²

2018. gada 1. februārī stājās spēkā vīzu pārstāvības līguma grozījumi ar Lietuvu. Lietuva uzsāka vīzu pārstāvību Latvijas vārdā Īrijā (Dublinā).¹²³

2018. gadā Latvijas vēstniecība Apvienotajos Arābu Emirātos sadarbībā ar ārpakalpojuma sniedzēju “VFS Global” uzsāka vīzu pieteikumu pieņemšanu no šādām Līča reģiona valstīm: Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Saūda Arābijas, Omānas, Kataras, Kuveitas un Bahreinas.¹²⁴

EMT rezultātu izmantošana

EMT Latvijas kontaktpunkts izstrādāja nacionālo ziņojumu izpēti darbam “Vīzu liberalizācijas ietekme uz mērķa valstīm”, kura mērķis ir sniegt pārskatu par Latvijas pieredzi saistībā ar bezvīzu režīma darbību. Tajā ir iekļauti izaicinājumi, labākā prakse un pozitīvā pieredze, kā arī sniegta aktuāla informācija par jaunākajām tendencēm šajā migrācijas politikas jomā. Sintēzes ziņojums par vīzu liberalizācijas ietekmi uz mērķa valstīm ir pieejams EMT Latvijas kontaktpunkta mājaslapā www.emn.lv.

9. NELIKUMĪGĀ MIGRĀCIJA UN MIGRANTU KONTRABANDA

Par “zaļās” robežas nelikumīgu šķērsošanu 2018. gadā tika aizturēti 199 trešo valstu pilsoņi (2017. gadā – 104). Aizturēto personu galvenās grupas veidoja Vjetnamas (153), Irākas (29), Krievijas (11), Bangladešas, Šrilankas, Baltkrievijas un Tunisijas pilsoņi¹²⁵. Joprojām lielāko daļu nelikumīgo robežas šķērsotāju veidoja Vjetnamas pilsoņi, bet, salīdzinot ar 2017. gadu, to skaits ir pieaudzis par 151%.

2018. gadā samazinājās Bangladešas un Āfrikas valstu pilsoņu nelikumīgo robežas šķērsotāju skaits, taču saglabājās Irākas pilsoņu nelikumīgu robežas šķērsotāju skaits – 2018. gadā aizturēti 29 Irākas pilsoņi.

2018. gadā lielākais nelegālās robežas šķērsošanas risks bija uz Latvijas Krievijas robežas, bet aktualitāti nezaudē arī Latvijas un Baltkrievijas robeža.

2018. gadā atteikumu iecerēšanas skaits sasniedza 1685, pieaugot par 58% salīdzinājumā ar 2017. gadu, kurā bija reģistrēti 1064 iecerēšanas atteikumi.

Visbiežāk iecerēšana tika atteikta Ukrainas (797) Krievijas (284), Baltkrievijas (149), Gruzijas (149), Moldovas (84), Uzbekistānas (29) un Tadžikistānas (19) pilsoņiem. Galvenie iecerēšanas atteikumu

¹²² Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹²³ Avots: Ārlietu ministrija.

¹²⁴ Avots: Ārlietu ministrija.

¹²⁵ Dati par Bangladešas, Šrilankas, Baltkrievijas un Tunisijas pilsoņiem ir pārāk mazi, pastāv personu identificēšanas risks.

iemesli – nav derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas (455), nav dokumentu, kas apliecina uzturēšanās mērķi un apstākļus (978).¹²⁶

2018. gadā tika anulētas Šengenas valstu vīzas 114 trešo valstu pilsoņiem (2017. gadā – 173, kas ir samazinājums par 34%) Visvairāk vīzas anulēja: Baltkrievijas (46), Krievijas (35) un Ukrainas (15) pilsoņiem. Vīzu anulēšanas skaita samazinājumu noteica vīzu režīma atcelšana starp ES valstīm un Gruziju, Moldovu un Ukrainu.

Likumīgo migrācijas ceļu ļaunprātīgas izmantošanas novēršana

Valsts robežsardze, veicot pastāvošās situācijas analīzi un bezvīzu režīma ietekmes dinamiku, balstās uz šādiem Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris)¹²⁷, 8. panta 2.punktā uzskaitītajiem kritērijiem:

- ieceļošanas atteikumu skaits to trešo valstu pilsoņiem, uz kuriem ir attiecināms bezvīzu režīms, un to sadalījums pēc valstiskās piederības;
- trešo valstu pilsoņu (bezvīzu režīma subjekti) skaits, kuri ir, pārkāpuši uzturēšanās nosacījumus Latvijā, un to sadalījums pēc valstiskās piederības;
- patvēruma pieteikumu skaits, kurus bija iesnieguši trešo valstu pilsoņi, uz kuriem ir attiecināms bezvīzu režīms;
- kā arī tiek ņemta vērā sadarbība ar attiecīgo trešo valstu kompetentajām iestādēm atpakaļuzņemšanas jomā¹²⁸.

2018. gadā Ukrainas pilsoņiem sastādīto ieceļošanas atteikumu skaits ir 4 reizes lielāks salīdzinājumā ar 2017. gadu. Pieaugums tiek skaidrots ar Ukrainas bezvīzu režīma stāšanos spēkā. 2017. gadā ieceļošana tika atteikta 198 Ukrainas pilsoņiem, savukārt 2018. gadā – 797 Ukrainas pilsoņiem. Kā rezultātā šobrīd Valsts robežsardze veic rūpīgu Šengenas robežu kodeksa 6. pantā noteikto prasību izpildi attiecībā uz Ukrainas pilsoņiem.¹²⁹

Galvenie identificētie maršruti no Austrumu partnerības valstīm:

Ukrainas pilsoņi:

- sauszemes maršruts: Ukraina–Baltkrievija–Latvija;
- gaisa maršruts: Rīga–Somija/Skandināvijas valstis/Lielbritānija.

Pieaudzis Ukrainas pilsoņu skaits, kas meklē darbu Latvijā – daļa no tiem nelegāli (2018. gadā Valsts robežsardze par nelikumīgu strādāšanu konstatēja 274 Ukrainas pilsoņus).

Gruzijas pilsoņi:

- gaisa maršruts: Gruzija–Latvija–Lielbritānija/Īrija un Skandināvijas valstis (ar mērķi pieprasīt patvērumu), retāk Ziemeļvalstis, lai meklētu darbu (nelegāls darbs). Sevišķi pieaugusi lēto aviokompāniju (Wizz Air) avioreisu izmantošana maršrutā Kutaisi (Gruzija)–Rīga.

Moldovas pilsoņi:

¹²⁶ Datu avots: Valsts robežsardze.

¹²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas.- Oficiālais Vēstnesis L 303/41, 28.11.2018.

¹²⁸ Avots: Valsts robežsardze.

¹²⁹ Avots: Valsts robežsardze.

Ieceļo, tranzītā izmantojot gan Ukrainas un Baltkrievijas teritorijas, gan Krievijas Federāciju.

Nosakot iepriekšminēto valstu pilsoņus kā riska profilus, robežpārbaudēs tika pievērsta uzmanība šo valstu pilsoņu intervēšanai, lai noskaidrotu šo personu ieceļošanas iemeslus ES.

2018. gadā šo pasākumu rezultātā ievērojami pieauga Gruzijas, Moldovas un Ukrainas pilsoņu skaits, kuriem tika atteikta ieceļošana:

- 149 Gruzijas pilsoņiem (2017. gadā – 49);
- 84 Moldovas pilsoņiem (2017. gadā – 85);
- 797 Ukrainas pilsoņiem (2017. gadā – 195).

Galvenais ieceļošanas atteikuma iemesls – šo valstu pilsoņi nevarēja pamatot savu ieceļošanas mērķi ES, trūka pietiekamu finanšu līdzekļu, ņemot vērā plānotās ieceļošanas mērķi, ceļojuma maršrutu un plānoto uzturēšanās ilgumu.

Patvēruma meklētāju skaits no Austrumu partnerības valstīm Latvijā ir nenozīmīgs (no Moldovas šādu personu vispār nav). Vienlaikus Frontex dati liecina, ka ievērojamai daļai Gruzijas pilsoņu ieceļošanas mērķis ES ir patvēruma pieprasīšana (šīs valsts piederīgie arī 2018. gadā turpināja pieprasīt patvērumu Īrijā un Lielbritānijā).

2018. gadā gandrīz trīskārt pieaudzis Valsts robežsardzes amatpersonu aizturēto trešo valstu pilsoņu skaits par nelegālu nodarbinātību Latvijā – kopā 370 personas. No 280 Ukrainas pilsoņiem, kuri aizturēti par nelegālu nodarbinātību Latvijā 55 personām bija Polijas «D» kategorijas vīza. Valsts robežsardzes rīcībā esošā informācija liecina, ka darbā iekārtošanas firmas, kuras reģistrētas Lietuvā, iekārto darbā Ukrainas pilsoņus Polijā un pārsūta tos strādāt uz Baltijas valstīm.¹³⁰

2018. gadā Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās dažāda līmeņa darba sanāksmēs ar Valsts darba inspekciju un Iekšlietu ministriju, kuru mērķis bija pārrunāt jautājumu par trešo valstu pilsoņu iespējām nosūtīšanai darbā uz Latviju un rast vienotas izpratnes mehānismu piemērošanai Latvijā. Šo darba grupu un sanāksmju ietvaros, par atsevišķiem problēmjaudājumiem tika rasts vienots viedoklis un izpratne trešo valstu pilsoņu nodarbinātības kontroles jomā.¹³¹

2018. gada 28. maijā tika parakstīts Ārlietu ministrijas un Augstākās izglītības eksporta apvienības Sadarbības memorands par ārvalstu studentu piesaisti. Sadarbības memorands nosaka, ka Augstākās izglītības eksporta apvienībā esošās augstskolas veiks atbilstošu studentu atlasīšanu, kas ietver vispārējo un svešvalodu zināšanu pārbaudi, savukārt Ārlietu ministrija nodrošinās studentu savlaicīgu vīzu pieteikumu izskatīšanu atbilstoši memorandā noteiktajam laika grafikam.¹³² Par šī memoranda īstenošanu Ārlietu ministrija rīkoja semināru Valsts robežsardzes, Izglītības un zinātnes ministrijas, Akadēmiskās informācijas centra, Latvijas augstskolu, „Augstākās izglītības eksporta apvienības” un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvjiem.¹³³

Cīņa pret nelikumīgās migrācijas sekmēšanu un nelikumīgas uzturēšanās novēršana

Valsts robežsardzes Kriminālizmeklēšanas pārvalde, lai novērstu un apkarotu nelikumīgās migrācijas veicināšanu, 2018. gadā ir veikusi sadarbības pasākumus ar Lietuvu, Baltkrieviju un Krieviju. Sadarbība izpaudās gan kā informācijas apmaiņa, gan atsevišķu kopēju operatīvās darbības pasākumu

¹³⁰ Avots: Valsts robežsardze.

¹³¹ Avots: Valsts robežsardze.

¹³² Ārlietu ministrija un Augstākās izglītības eksporta apvienība paraksta Sadarbības memorandu. - Pieejams:

<https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/60218-arlietu-ministrija-un-augstakas-izglitibas-eksporta-apvieniba-paraksta-sadarbibas-memorandu>.

¹³³ Avots: Ārlietu ministrija, Valsts robežsardze.

veikšana pēc atsevišķa plāna. Minēto kopējo operatīvās darbības pasākumu rezultātā tika aizturēti 27 Vjetnamas pilsoņi, kā arī to nelikumīgas pārvietošanas pāri valsts robežai veicēji un atbalstītāji – 4 Lietuvas pilsoņi, 3 Latvijas pilsoņi un 2 Krievijas pilsoņi.¹³⁴

Latvija ir apstiprinājusi pasākuma plānus sadarbībai nelikumīgās migrācijas novēršanā un robežas stiprināšanā uz diviem gadiem (2018–2019) ar:

- Baltkrieviju (pieredzes apmaiņas un kopīgas darbības koordinēšana pārrobežu noziedzības apkarošanas jomā četrpusējā Latvijas–Lietuvas–Igaunijas–Baltkrievijas kriminālizmeklēšanas struktūrvienību vadītāju sanāksme Baltijas Ministru Padomes Iekšlietu komitejas Robežapsardzības apakškomitejas ietvaros.);
- Gruziju (pieredzes apmaiņa, vadītāju un atbilstošās jomas ekspertu tikšanās (nelikumīgās imigrācijas, izraidīšanas, aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centru pārvaldības, kinoloģijas attīstības, pārrobežu noziedzības apkarošanas, riska analīzes, informācijas sistematizēšanas un apstrādes mehānismu, noziegumu analīze stratēģiskajā un operacionālajā līmenī, sadarbības veicināšana starp Tbilisi, Kutaisi un Rīgas starptautisko lidostu robežkontroles punktiem, sauszemes robežu kontroles jomā un tehnisko līdzekļu pielietošanā robežas apsardzībā)).

2018. gadā tika realizētas divas robežoperācijas ar Baltkrievijas un Krievijas robežsardzes dienestiem – “KORDON 2018”. Šīs sadarbības rezultātā ievērojami pieauga Krievijas pusē aizturēto personu skaits, kuru nodoms bija nelikumīga Krievijas–Latvijas robežas šķērsošana. No 2018. gada aprīļa līdz 2018. gada oktobrim kopīgās operācijas „KORDON 2018” ietvaros uz Latvijas robežas par nelikumīgu valsts robežas šķērsošanu, kopskaitā aizturētas 57 personas, galvenokārt, Vjetnamas pilsoņi.¹³⁵

Valsts robežsardze noslēdza divpusējās sadarbības dokumentu ar Krievijas Federācijas Federālā drošības dienesta Robežapsardzības dienestu:

- lai stiprinātu Latvijas–Krievijas robežu drošību attiecīgajos valsts robežas posmos, kuri ietilpst Valsts robežsardzes Ludzas pārvaldes un Viļakas pārvalžu apsargājamajās atbildības teritorijās;
- noteiktu kopīgu rīcību kompleksai pieejai efektīvai un diferencētai spēku un līdzekļu izmantošanai, saskaņotām darbībām nelikumīgas robežas šķērsošanas gadījumā.¹³⁶

Kā atbalsts Valsts robežsardzei nelikumīgās imigrācijas apkarošanā Baltkrievijā un Gruzijā (Gruzijā līdz 2018. gada aprīlim) darbojas sakaru virsnienu punkti. Sakaru virsnienu darbības virziens – novērst nelikumīgo migrāciju, izraidīt nelikumīgos migrantus, uzturēt kontaktus ar Baltkrievijas un Gruzijas iestādēm operacionālā līmenī, nodrošināt atbalsta sniegšanu Latvijas vēstniecības konsulāriem darbiniekiem pasu un vīzu jautājumos.¹³⁷

Apmācības

2018. gada februārī saskaņā ar ES Apmācības (Twinning) projektu „Kosovas institūciju stiprināšana efektīvas migrācijas pārvaldē”¹³⁸ apstiprināto Apmācības Līgumu Kosovā (Prištinā) notika divi

¹³⁴ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁵ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁶ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁷ Avots: Valsts robežsardze.

¹³⁸ Nr.KS 14 IB JH 04

apmācību semināri¹³⁹, kuros kā apmācību vadītāji piedalījās divas Valsts robežsardzes amatpersonas kopā ar Austrijas ekspertu.

2018. gada novembrī divas Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās minētā projekta aktivitātē: “Rokasgrāmatas projekta izstrāde par robežkontroles procedūru (iekļaujot tajā procedūras darbā ar jauktajām migrācijas plūsmām, kā arī identitātes noteikšana, tālāka nodošana un turpmākās darbības ar nelikumīgajiem migrantiem)”.

Sadarbība ar Frontex

Pārskata periodā Valsts robežsardze piedalījās Frontex rīkotajās kopīgajās operācijās, kas sniedza atbalstu ES dalībvalstīm un trešajām valstīm:

- Ātrās reaģēšanas operācijas;
- Fokusa punkti uz ES dalībvalstu ārējām jūras, sauszemes un gaisa robežām, gaisa robežu operācijas, Frontex Situāciju centra iesaistes;
- Sauszemes robežas Grieķija–Turcija; Bulgārija–Turcija, Polija–Ukraina, Ungārija–Ukraina;
- Jūras robežas Grieķija, Itālija un ES ārējās jūras robežas.

Kopumā 2018. gada laikā 479 Valsts robežsardzes amatpersonas piedalījās Frontex rīkotajās operācijās.¹⁴⁰

10. CILVĒKU TIRDZNICĪBAS NOVĒRŠANA

Par cilvēku tirdzniecības organizēšanu uzsākto kriminālprocesu ietvaros aizdomās turētā statuss ir noteikts 8 personām un 1 persona ir notiesāta.¹⁴¹ Viens trešās valsts pilsonis atzīts par cilvēku tirdzniecības upuri.

Apmācības un izpratnes veidošana

Iekšlietu ministrijā 2018. gada maijā tika organizētas mācības “Kā uzlabot cilvēku tirdzniecības apkarošanu Latvijā: norādes veiksmīgākai lietu izmeklēšanas un sodu noteikšanas praksei”¹⁴², kurās piedalījās policisti, prokurori, tiesneši un nevalstiskā sektora pārstāvji. Mācībās piedalījās vairāk nekā 100 dalībnieki.

Mācībās tika apskatītas šādas tēmas:

- Cilvēku tirdzniecības upuru identificēšana, uz upuri/traumām vērsta pieeja cilvēku tirdzniecības apkarošanā.
- Cilvēku tirdzniecība darbaspēka ekspluatācijas nolūkā: labās prakses cilvēku tirdzniecības darbaspēka ekspluatācijas nolūkā gadījumu izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un iztiesāšanā.
- Darbs grupās: praktiskais darbs, lai pilnveidotu cilvēku tirdzniecības darbaspēka ekspluatācijas nolūkā gadījumu identificēšanas, izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un iztiesāšanas stratēģijas.¹⁴³

2018. gada 7. un 8. jūnijā norisinājās Iekšlietu ministrijas un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes EMT Latvijas kontaktpunkta konference “Cilvēku tirdzniecības upuru atpazīšanas praktiskie

¹³⁹ Seminārs par ES dalībvalstu ekspertīzi esošajos robežkontroles un migrācijas kontroles procedūrās un seminārs par ES dalībvalstu ekspertīzi nelikumīgo imigrantu, it īpaši aizsargājamo grupu identifikācijas procedūrās uz robežas.

¹⁴⁰ Avots: Valsts robežsardze.

¹⁴¹ Datu avots: Iekšlietu ministrija.

¹⁴² Mācības organizēja Iekšlietu ministrija sadarbībā ar Latvijas Tiesnešu mācību centru un Amerikas Savienoto Valstu vēstniecību Rīgā.

¹⁴³ Rīgā notiks mācības par cilvēku tirdzniecības lietu izmeklēšanu un sodu noteikšanas praksi.-Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/riga-notiks-macibas-par-cilveku-tirdzniecibas-lietu-izmeklesanu-un-sodu-noteikšanas-praksi/187>.

aspekti”¹⁴⁴. Konference veicināja izpratni par cilvēku tirdzniecības upuru atpazīšanu, sniedzot pārskatu par valsts iestāžu esošo pieredzi un nepieciešamību veicināt ciešāku sadarbību valsts iestāžu starpā. Konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar ārvalstu pieredzi dažādu iestāžu sadarbības īstenošanā.

2018. gada 11. oktobrī Iekšlietu ministrijā ar Starptautiskā Migrācijas politikas attīstības centra¹⁴⁵ atbalstu starptautiskā projekta “Piespiedu izraidīšanas procesa novērošana II” (FRem II) ietvaros tika organizēta apaļā galda sanāksme par starpinstitūciju sadarbību cilvēku tirdzniecības gadījumā, kad cilvēku tirdzniecības upuris ir trešo valstu pilsonis, risināšanā Latvijā. Sanāksmes dalībnieki vienojās par nepieciešamību pilnveidot likumā “Par cilvēku tirdzniecības upura uzturēšanos Latvijas Republikā” noteiktās prasības un nosacījumus attiecībā uz nogaidīšanas perioda piešķiršanu trešās valsts pilsonim, personas statusu un uzturēšanos, kā arī noteikt iestāžu kompetences un sadarbības kārtību, lai nodrošinātu efektīvu cilvēku tirdzniecības gadījumu risināšanu, kad upuris nav ES pilsonis.¹⁴⁶

2018. gada 18. decembrī Iekšlietu ministrija organizēja nacionālo sanāksmi¹⁴⁷ Baltijas jūras valstu padomes starptautiskā projekta HOF–BSR¹⁴⁸ “**Brūģējot ceļu saskaņotam darbības ietvaram Baltijas jūras reģionā**” ietvaros, kuras laikā notika diskusijas par institūciju rīcību, pasākumiem un resursiem valsts un vietējā līmenī, lai identificētu cilvēku tirdzniecības upurus, nodrošinātu tiem rehabilitācijas un reintegrācijas pakalpojumus, īpašu uzmanību pievēršot pārrobežu cilvēku tirdzniecības gadījumiem.¹⁴⁹ Sanāksmē tika apzināti un apkopoti galvenie trūkumi, problēmas un vajadzības attiecībā uz cilvēku tirdzniecības upuru identificēšanu, palīdzības, atbalsta un reintegrācijas pakalpojumu sniegšanu.

2018. gada 25. un 26. septembrī Rīgā notika mācības Tiesībsarga biroja darbiniekiem par cilvēku tirdzniecību un piespiedu izraidīšanas procesu starptautiska projekta¹⁵⁰ par piespiedu izraidīšanas procesa novērošanu ietvaros.¹⁵¹ Divu dienu sākuma līmeņa apmācības par cilvēku tirdzniecības apkarošanu Tiesībsarga biroja amatpersonām ietvēra:

- darbinieku iepazīstināšana ar cilvēku tirdzniecības koncepciju, lai izprastu cilvēku tirdzniecības dažādās formas, atšķirības un saikni starp cilvēku tirdzniecību un migrantu kontrabandu,
- galvenās pazīmes, lai identificētu visbiežāk sastopamos cilvēku tirdzniecības veidus; intervējot paredzamos upurus /īpaši aizsargājamas personas – intervēšanas prasmes, galvenie elementi darbā ar vardarbības upuriem.¹⁵²

Galveno dalībnieku koordinācija un sadarbība

Latvijas Nacionālā koordinatore cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumos sadarbībā ar attiecīgajām valsts institūcijām strādā pie nacionālā starpinstitūciju sadarbības mehānisma (SSM)

¹⁴⁴ Konferencē ar prezentācijām uzstājās iesaistīto valsts institūciju un nevalstisko organizāciju pārstāvji no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Latvijas tiesībsarga biroja, Valsts darba inspekcijas, biedrības “Patvērums “Droša māja”” un biedrības “Centrs Marta”. Konferences prezentācijas ir pieejas šeit: http://www.emn.lv/wp-content/uploads/Prezentācijas_2018-1.pdf.

¹⁴⁵ International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)

¹⁴⁶ Eksperti diskutē, kā uzlabot starpinstitūciju sadarbību cilvēku tirdzniecības gadījumā, kad cilvēku tirdzniecības upuris ir trešo valstu valstspiederīgais, risināšanā Latvijā.- Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/eksperti-diskute-ka-uzlabot-starpinstitutiju-sadarbibu-cilveku-tirdzniecibas-gadijumu-kad-cilveku-tirdzniecibas-upuris-ir-treso-valstu-valstspiederigais-risinanas-latvija/210>.

¹⁴⁷ Sanāksmē piedalījās Iekšlietu ministrijas, Labklājības ministrijas, Ārlietu ministrijas, Veselības ministrijas, Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Sociālās integrācijas valsts aģentūras un nevalstisko organizāciju – Centrs MARTA, “Par brīvu Vidzemi no cilvēku tirdzniecības” un “Patvērums” Drošā māja” pārstāvji.

¹⁴⁸ Projekts tiek īstenots ar Zviedru institūta un Zviedrijas valdības iestāžu finansiālu atbalstu. #HOFBSR #Sifunded.

¹⁴⁹ Uzsākts darbs pie vienota starpinstitūciju sadarbības mehānisma Baltijas jūras reģionā izstrādes.-Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/uzsaks-darbs-pie-vienota-starpinstitutiju-sadarbibas-mehanismam-baltijas-juras-regiona-izstrades/215>.

¹⁵⁰ “Forced-Return Monitoring II” (FRem II)

¹⁵¹ Tiesībsarga biroja darbinieki piedalās mācībās par cilvēku tirdzniecību un piespiedu izraidīšanas procedūru.- Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/tiesibsarga-biroja-darbinieki-piedalas-macibas-par-cilveku-tirdzniecibu-un-piespiedu-izraidisanas-proceduru/201>.

¹⁵² Avots: Iekšlietu ministrija.

pilnveidošanu, lai veidotu starpinstitucionālās sadarbības procedūras, kas labāk nodrošinātu trešo valstu upuru atpazīšanu, koordinētu pieeju, sniedzot atbalstu, rehabilitācijas pakalpojumus un aizsardzības pasākumus. Darbs turpināsies 2019. gadā.¹⁵³

Sadarbība ar trešajām valstīm

Lietuvas Iekšlietu ministrijas vadībā, sadarbojoties ar Latvijas Iekšlietu ministriju un Moldovas Iekšlietu ministriju, tika uzsākta starptautiskā projekta “Uzlabojot Moldovas spējas cilvēku tirdzniecības apkarošanā”¹⁵⁴ īstenošana. Latvijas Iekšlietu ministrija projektā nodrošināja partnerību, īpaši atbalstot projekta aktivitāšu īstenošanu divās komponentēs: Nacionālā koordinatore cilvēku tirdzniecības novēršanas jautājumos veica Moldovas politikas plānošanas dokumenta cilvēku tirdzniecības novēršanai izvērtēšanu un divu dienu mācību laikā ar Moldovas ekspertiem runāja par metodoloģiju sinerģijas veidošanai starp cilvēku tirdzniecības apkarošanas partneriem: cilvēku tirdzniecības novēršanas politikas plānošanu un organizatoriskām struktūrām, kas tiek izmantotas politikas īstenošanai, kā arī nodrošināja diskusiju par Moldovas starpinstitūciju sinerģijas stāvokli, īstenojot valsts politiku cilvēku tirdzniecības apkarošanai. Valsts policijas Cilvēku tirdzniecības apkarošanas nodaļas galvenais inspektors mācībās Moldovas tiesībsargājošo iestāžu amatpersonām dalījās ar pieredzi, zināšanām un Latvijas labo praksi pārrobežu cilvēku tirdzniecības gadījumu izmeklēšanā un starptautiskās sadarbības īstenošanā kopējo izmeklēšanas grupu ietvaros.¹⁵⁵

11. ATGRIEŠANA UN ATPAKAĻUZŅEMŠANA

Brīvprātīga atgriešanās

2018. gadā trešo valsts pilsoņiem izsniegto izbraukšanas rīkojumu skaits pieauga – 1278 (2017. gadā – 1029)¹⁵⁶. Pārsvārā tie izsniegti Krievijas, Ukrainas, un Baltkrievijas pilsoņiem. 1214 personas brīvprātīgi atstājušas Latviju, visbiežāk tie ir bijuši Krievijas, Ukrainas, Baltkrievijas, Uzbekistānas un Kazahstānas pilsoņi. 58 no šīm personām saņēmušas atbalstu atbalstītās brīvprātīgās atgriešanās programmas ietvaros.

Galvenās nacionālās pārmaiņas izraidīšanas jomā, tostarp izbraukšanas rīkojumi, (atbalstīta) brīvprātīga atgriešanās)

Starptautiskās Migrācijas organizācijas Rīgas birojs (IOM) 2018. gadā turpināja realizēt Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda projektu „Brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas palīdzības sniegšana Latvijā, 2016.–2018. gads”¹⁵⁷. Lai mazinātu nelikumīgo migrāciju, IOM nodrošināja ilgtspējīgas brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas pārvaldības sistēmas realizāciju un attiecīgās politikas īstenošanu Latvijā. Projekta ietvaros 2018. gadā 58 personām sniedza brīvprātīgās atgriešanās palīdzību.

2018. gadā samazinājies piespiedu kārtā izraidīto personu skaits, sasniedzot 103 (2017. gadā – 272)¹⁵⁸). Lielākais piespiedu kārtā izraidīto trešo valstu pilsoņu skaits bija no Vjetnamas.

¹⁵³ Avots: Iekšlietu ministrija.

¹⁵⁴ granta līgums Nr.ICMPD/2018/MPF-240-003.

¹⁵⁵ Cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas rezultāti 2018. gadā.- Pieejams: http://www.cilvektirdznieciba.lv/uploads/files/info_ct_2018_preciz_07.02.pdf.

¹⁵⁶ Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

¹⁵⁷ Brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas palīdzības sniegšana Latvijā, 2016.-2018. gads.- Pieejams: <http://iom.lv/lv/projekts-p>.

¹⁵⁸ Avots: Valsts robežsardze.

Sadarbības stiprināšana ar izcelsmes un tranzīta trešajām valstīm izraidīšanas un atpakaļuzņemšanas pārvaldības jomā

ES un trešo valstu atpakaļuzņemšanas līgumu īstenošanai 2018. gadā tika veikti šādi pasākumi:

- Latvijas Republikas un Gruzijas izpildes protokola projekta par ES un Gruzijas atpakaļuzņemšanas līguma īstenošanu saskaņošana un virzīšana uz parakstu,
- Latvijas Republikas un Melnkalnes izpildes protokola projekta par ES un Melnkalnes atpakaļuzņemšanas līguma īstenošanu teksta saskaņošana,
- Latvijas Republikas un Ukrainas izpildes protokola projekta par ES un Ukrainas atpakaļuzņemšanas līguma īstenošanu teksta saskaņošana.

Piemērojot Eiropas Kopienas un Krievijas Federācijas atpakaļuzņemšanas līgumu, 2018. gadā no Krievijas Federācijas tika uzņemti atpakaļ divi Latvijas pilsoņi un no Latvijas, tranzītā caur Krievijas Federāciju uz trešo valsti (Vjetnamu), tika izraidīti 145 trešo valstu pilsoņi.

Piemērojot ES un Turcijas atpakaļuzņemšanas līgumu, 2018. gadā no Latvijas, tranzītā caur Turciju uz trešo valsti (Kazahstānu), tika izraidīti četri trešo valstu pilsoņi.

Piemērojot ES un Ukrainas atpakaļuzņemšanas līgumu, 2018. gadā no Latvijas, tranzītā caur Ukrainu uz trešo valsti (Moldovu), tika izraidīts viens trešās valsts pilsonis.

2018. gada vidū Valsts robežsardze rīkoja oficiālu vizīti uz Vjetnamas Sociālistisko Republiku, kuras laikā tika uzsāktas sarunas par Latvijas un Vjetnamas atpakaļuzņemšanas līguma un tā izpildes protokola noslēgšanu, kā arī divpusējās vienošanās par nelikumīgās migrācijas apkarošanu noslēgšanu.

1. PIELIKUMS. ES TIESĪBU AKTU IEVIEŠANA

Pārskata gadā turpināts ieviest ES tiesību aktos noteiktās prasības Latvijas tiesību aktos.

	ES tiesību akti	Nacionālie tiesību akti, kuros ieviestas ES prasības
1.	<p>Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīva 2016/801/ES¹⁵⁹ par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2018. gada 21. jūnija likums "Grozījumi Imigrācijas likumā"¹⁶⁰; • Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 491 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 "Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu"¹⁶¹; • Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 492 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"¹⁶².

¹⁵⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.- Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

¹⁶⁰ Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.- [stājās spēkā 18.07.2018.]

¹⁶¹ Ministru kabineta noteikumi 2018. gada 7. augusta Nr. 491 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 "Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.- [stājās spēkā 10.08.2018.]

¹⁶² Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 492 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi".- Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.- [stājās spēkā 10.08.2018.]

2. PIELIKUMS. AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

Avoti

Latvijas tiesību akti

Likums "Grozījumi Imigrācijas likumā". – Latvijas Vēstnesis, Nr. 132, 04.07.2018.–[stājās spēkā 18.07.2018.]

Ministru Kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumi Nr.564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi". Latvijas Vēstnesis, Nr.101, 29.06.2010. – [stājās spēkā 01.07.2010.]

Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumi Nr.489 "Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi". – Latvijas Vēstnesis, Nr. 143, 27.07.2016.–[stājās spēkā 28.07.2016.]

Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumi Nr. 44 "Noteikumi par apliecinājuma izsniegšanu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu, kā arī šo civilpersonu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu apgādājamo un citu ar bruņotajiem spēkiem saistīto personu tiesībām uzturēties Latvijā Republikā". – Latvijas Vēstnesis Nr. 18, 25.01.2018.– [stājās spēkā 26.01.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 108 "Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijā Republikā var uzaicināt ārzemniekus". – Latvijas Vēstnesis Nr.47, 06.03.2018.– [stājās spēkā 07.03.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 331 "Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 25. jūnija noteikumos Nr. 272 "Noteikumi par sezonas rakstura darbiem"". – Latvijas Vēstnesis Nr. 118, 14.06.2018.– [stājās spēkā 15.06.2018.]

Ministru kabineta noteikumi 2018. gada 7. augusta Nr. 491 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumos Nr. 225 "Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esības konstatēšanu"". – Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.– [stājās spēkā 10.08.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 7. augusta noteikumi Nr. 492 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"". – Latvijas Vēstnesis, Nr. 157, 09.08.2018.– [stājās spēkā 10.08.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 566 "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 564 "Uzturēšanās atļauju noteikumi"". – Latvijas Vēstnesis Nr. 182, 13.09.2018. [stājās spēkā 14.09.2018.]

Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 734 "Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumos Nr. 489 "Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra iekšējās kārtības noteikumi"". – Latvijas Vēstnesis Nr. 236, 30.11.2018.– [stājās spēkā 01.12.2018.]

2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojums Nr. 61 "Par konceptuālo ziņojumu "Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku"". – Latvijas Vēstnesis Nr. 35, 19.02.2018. –[stājās spēkā 15.02.2018.]

2019. gada 3. aprīļa Ministru kabineta rīkojums Nr.145 "Grozījums Ministru kabineta 2018. gada 15. februāra Ministru kabineta rīkojumā Nr.61 "Par konceptuālo ziņojumu "Konceptuāls ziņojums par imigrācijas politiku"". – Latvijas Vēstnesis Nr.68, 04.04.2019. [stājās spēkā 03.04.2019.]

Eiropas Savienības tiesību akti

Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīva 2016/801/ES par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā.– Oficiālais Vēstnesis L 132, 21.05.2016.

Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas.– Oficiālais Vēstnesis L 303/41, 28.11.2018.

Literatūra

Baltijas valstu robežapsardzības iestāžu pārstāvji tiek kopīgā projekta atklāšanas sanāksmē.– Pieejams:<http://www.rs.gov.lv/?id=1031&top=0&from=2018-5&rel=5605>.

ANO Migrācijas pakts – Ko tas nozīmē Latvijai?–Pieejams: <http://providus.lv/article/ano-migrācijas-pakts-ko-tas-nozime-latvijai>.

Ar apkopojuma tekstu var iepazīties šeit:
http://providus.lv/article_files/3453/original/Mapping_Social_Orientation_LV_LATVISKI_26.03..pdf?1522063966.

Atvērtība ir vērtība. Ziņas 2018. gada jūnijs.– Pieejams:
http://www.sif.gov.lv/images/files/ESF/ESF-integracija/Sabiedribas_informesana/Atvertiba_vertiba_newsletter_06-2018.pdf.

ĀM: ANO migrācijas deklarācija nav juridiski saistoša, valstis apņemsies meklēt globālus risinājumus.– Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/am-ano-migrācijas-deklarācija-nav-juridiski-saistosa-valstis-apņemsies-meklet-globalus-risinajumus.a301756/>.

Ārlietu ministrija un Augstākās izglītības eksporta apvienība paraksta Sadarbības memorandu.– Pieejams: <https://www.mfa.gov.lv/aktualitates/zinas/60218-arlietu-ministrija-un-augstakas-izglitibas-eksporta-apvieniba-paraksta-sadarbibas-memorandu>.

Bēgļi no Sīrijas iepazīstas ar Latvijas uzņēmumu darbību.– Pieejams:
http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10554%3ATris-begli-no-Sirijas-iepazistas-ar-Latvijas-uznemumu-darbibu&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

Brīvprātīgās atgriešanās un reintegrācijas palīdzības sniegšana Latvijā, 2016.–2018. gads.– Pieejams:
<http://iom.lv/lv/projekts-p>.

Cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas rezultāti 2018. gadā.– Pieejams:
http://www.cilvektirdznieciba.lv/uploads/files/info_ct_2018_preciz_07.02.pdf.

Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.– Pieejams:
https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/kk-valdibas-deklaracija_red-gala.pdf.

Digitāls mācību materiāls bēgļiem un patvēruma meklētājiem „Mācāmie latviešu valodu”.– Pieejams: <http://maciumacies.valoda.lv/>.

Eksperti diskutē, kā uzlabot starpinstitūciju sadarbību cilvēku tirdzniecības gadījumā, kad cilvēku tirdzniecības upuris ir trešo valstu valstspiederīgais, risināšanā Latvijā.– Pieejams:
<http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/eksperti-diskute-ka-uzlabot-starpinstitutiju-sadarbibu>–

cilveku–tirdzniecības–gadījumū–kad–cilveku–tirdzniecības–upuris–ir–treso–valstu–valstspiederīgais–risinasana–latvija/210.

FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015.–2018. gadā.–Pieejams: https://www.ficil.lv/wp-content/uploads/2019/01/FICIL_%C4%80rvalstu_invest%C4%ABciju_vides_indekss_LV.pdf.

Fromane: Ir jārikojas, lai piesaistītu viesstrādniekus.– Pieejams: <http://www.db.lv/zinas/fromane-ir-jarikojas-lai-piesaistitu-viesstradniekus-482645>.

Guideline for asylum seekers in Latvia. – Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/BRO%C5%A0%C5%AARAS/ENG%20Patveruma%20mekletaji%20makets%20WEB.pdf>.

Imigrācijas loma darbaspēka nodrošinājumā Latvijā.– http://www.saeima.lv/petijumi/Imigrācijas_loma_darbaspeka_nodrosinajums_Latvija-2018_aprilis.pdf.

Kamēr ārzemēs ir strādāt gribosi tautieši, nevar runāt par darbaspēka ievēšanu.– Pieejams: <http://www.la.lv/kamer-arzemes-ir-stradat-gribosi-tautiesi-nevar-runat-par-darbaspeka-ievesanu/>.

Latviešu valodas aģentūra. Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums. 2. daļa.– Pieejams: <https://valoda.lv/lasisanas-tekstu-un-uzdevumu-krajums-2-dala/>.

Latviešu valodas nodarbības jauniebraucēju mentoriem.– Pieejams: <https://valoda.lv/latviesu-valodas-nodarbibas-jauniebrauceju-mentoriem/>.

Latvijā legāli nodarbināti jau vairāk kā 6000 ārvalstnieku.–Pieejams: <http://www.la.lv/durvis-viesstradniekiem-puspavertas>.

LIAA Radošo industriju inkubatorā bēgļus no Afganistānas konsultē par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā.– Pieejams: http://www.sif.gov.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=10555%3ALIAA-Radoso-industriju-inkubatora-beglus-no-Afganistanas-konsulte-par-uznemejdarbibas-iespejam-Latvija&catid=14%3AJaunumi&Itemid=186&lang=lv.

Likumprojekta “Grozījumi Imigrācijas likumā” anotācija Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/182E20C6AE48BA9CC2258258002402C0?OpenDocument#b>.

Ministru kabineta noteikumu projekta “Saraksts ar specialitātēm (profesijām), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var tikt uzaicināti ārzemnieki” anotācija.– Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40425903>.

Ministru kabineta rīkojums Nr.345 “Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānu 2019.–2020. gadam”. Latvijas Vēstnesis, 143(6229), 20.07.2018.

Pētniecisks apkopojums: Jauniebraucēju sociālās integrācijas atbalsta aktivitātes Latvijā.– Pieejams: <http://providus.lv/article/petniecisks-apkopojujums-jauniebrauceju-socialas-integracijas-atbalsta-aktivitates-latvija>.

Projekta "Atbalsta pasākumi personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, uzņemšanai un izmitināšanai Latvijā" ietvaros veiktie pasākumi.– Pieejams: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/images/ads/projekts_%C4%81r%C4%93j%C4%81%20publ.jpg

Projekts „Atbildīgas, daudzveidīgas un kvalitatīvas žurnālistikas attīstība Latvijas nacionālajos un reģionālajos masu medijos, veicinot trešo valstu pilsoņu integrāciju Latvijā”, ko īsteno Rīgas Stradiņa Universitāte.– Pieejams: <https://www.rsu.lv/projekts/atbildigas-daudzveidigas-un-kvalitativas-zurnalistikas-attistiba-latvijas-nacionalajos-un>.

RACCOMBAT: Rasisma un ksenofobijas novēršana un apkarošana, attīstot citu valstu pilsoņu sociālās prasmes.– Pieejams: <http://providus.lv/article/raccombat-rasisma-un-ksenofobijas-noversana-un-apkarosana-attistot-citu-valstu-pilsonu-socialas-prasmes>.

Rīgā notiks mācības par cilvēku tirdzniecības lietu izmeklēšanu un sodu noteikšanas praksi.– Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/riga-notiks-macibas-par-cilveku-tirdzniecibas-lietu-izmeklesanu-un-sodu-noteikšanas-praksi/187>.

Rokasgrāmata: integrācija darba vietā, 27.10.2018.– Pieejams: <http://providus.lv/article/rokasgramata-integracija-darba-vieta>.

Saeima aicina valdību nepievienoties ANO migrācijas paktam.– Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-aicina-valdibu-nepievienoties-ano-migrācijas-paktam.a302030/>.

Sagatavoti izziņas materiāli diskusijas veicināšanai par migrāciju.– Pieejams: <http://providus.lv/article/sagatavoti-izzinas-materiali-diskusijas-veicinasanai-par-migraciju>.

Starpsektorālā Dialoga platforma.– Pieejams: <http://www.integration.lv/lv/starpsektorala-dialoga-platforma>.

Tiesībsarga biroja darbinieki piedalās mācībās par cilvēku tirdzniecību un piespiedu izraidīšanas procedūru.– Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/tiesibsarga-biroja-darbinieki-piedalas-macibas-par-cilveku-tirdzniecibu-un-piespiedu-izraidisanas-proceduru/201>.

Uzsākts darbs pie vienota starpinstitūciju sadarbības mehānisma Baltijas jūras reģionā izstrādes.– Pieejams: <http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/uzsakts-darbs-pie-vienota-starpinstitutiju-sadarbibas-mehanismam-baltijas-juras-regiona-izstrades/215>.

Vadlīnijas “Par pārstāvības nodrošināšanu nepilngadīgiem ārzemniekiem un patvēruma meklētājiem bez pavadības un iesaistīto iestāžu sadarbību”.– Pieejams: http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi_/?doc=5339&page=.

Vai atļaut Latvijā studējošiem ārzemniekiem strādāt pilnas slodzes darbu. Linda Balode. LV portāls.– Pieejams: <https://lvportals.lv/norises/302798-vai-atlaut-latvija-studejosiem-arzemniekiem-stradat-pilnas-slodzes-darbu-2019>.

Vējonis: Noraidot pievienošanos ANO migrācijas paktam, Latvija izvēlējās būt nemoderna.– Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/vejonis-noraidot-pievienosanos-ano-migrācijas-paktam-latvija-izvelejas-but-nemoderna.a303473/>.

Vēstnieks ANO: Saeima nedeļa mandātu iestāties pret migrācijas kompaktu.– Pieejams: <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/vestnieks-ano-saeima-nedeļa-mandatu-iestaties-pret-migrācijas-kompaktu-14211207>.

Viesstrādnieki Latvijā: arī viesmīlības nozare cer uz atvieglojumiem ārvalstnieku nodarbināšanai.– Pieejams: https://www.delfi.lv/business/biznesa_vidē/viesstradnieki-latvija-ari-viesmilibas-nozare-cer-uz-atvieglojumiem-arvalstnieku-nodarbinasanai.d?id=49681779.